

Ti nkehe chrónka Jesucristo

K'uikon Juan

1 ¹Tíhi ti nkehe kjuakohe Díos Ìnchéni Jesucristo kixin tsochenka ch'an ti sin ch'ehe ixra ti jehe ch'an ti nkehe í kanhñó isé tsohen. Méxra Jesucristo la ichr'án ch'an ti ángel kuènté ch'an kixin sinchenohe ch'in Juan, ti nkexro ch'ehe ixra ti jehe ch'an, kaín ti nkehe tsohen. ²Ndá xikaha ch'in Juan ikjin ch'an kaín ti nkehe k'uikon ch'an la ko ti nkehe chaxín tsíndáchro Díos kjuakoxin Jesucristo.

³Díos sincheñao ti nkexro nchekuáxin la ko ti nkexro tjejótihin ti itan chronka nkehe tsohen chr'éxin chóna ti xroon i la ko nchexiteyá, kixin ti ñao tsoxiteyá tíhi la ó tinkákichjina.

Juan ikjin xroon ts'áyéhe ti yato nínko

⁴*Janhan, Juan, ikjian ti xroon i ts'áyéhe ti yato nínko tjejó Asia. T'ayéhéra kjuasàya la ko kjuaxróxin kuènté Díos, ti nkexro itjen ijie la ko xráxin kjuák'e la ko

xíki ínaá. Kjaxin ti yato Nchakuén ch'an tjejó ti trono kuènté ch'an mé tjajon kjuaxróxin, ⁵*la ko Ìnchéni Jesucristo, ti nkexro chaxín chronka kaín nkehe ndoá, ti nkexro sɔoxén^a xechón, la ko chóna kjuachaxin t'etuehen kaín ti sin rey síin chjasintajni. Jehe ch'an mé tjeuhe ch'an ti jeheni la ko ti ijnié ch'an mé k'uíjmáxin kaín ti ijieni. ⁶*Jehe ch'an mé kjuajon ch'an kjuachaxin k'ónani nchat'á kuènté ch'an kixin sich'ehe ni ixra It'éni Díos. Jehe ch'an mé ts'áyéhe ch'an kaín kjuasàya, la ti kjuachaxin kuènté ch'an mé ts'etoan nkochríxin. Mé xikaha tsohen.

⁷*Tsjehéra. Cristo la ó itsi chríkjan itji la kaín chojni ts'ikon, la ko kjaxin ti chojni kjuínchekjasóte ti jehe ch'an, la ko kaín chojni síin chjasintajni la tsotsjánka sin ti ó ts'ikon sin ti jehe ch'an. Mé xikaha tsohen.

⁸*“Janhan ti xránkixixín la ko ti tsjixixín éxi ti letra A la ko

^a 1:5 sɔoxén sɔo primero

1:4 a: Ex. 3:14; b: Ap. 4:5. 1:5 a: Is. 55:4; b: Sal. 89:27. 1:6: Ex. 19:6; Ap. 5:10.

1:7 a: Dn. 7:13; Mt. 24:30; Mr. 13:26; Lc. 21:27; 1Ts. 4:17; b: Zac. 12:10; Jn. 19:34, 37; c: Zac. 12:10; Mt. 24:30. 1:8 a: Ap. 22:13; b: Ex. 3:14.

hasta Z”, mé xikaha ichro Díos, ti nkexro chón̄ta kaín̄ kjuachaxin, ti nkexro itjen la ko xráxín̄ kjuák'e la ko xíki inaá.

Juan k'uúkon kixin Cristo chón̄ta kaín̄ kjuachaxin

9 Janhan Juan, ijnko kichuara, janhan nkokón̄ tjetjasóte éxi ti jahara kixin tinkachón̄kia Jesucristo la nkokón̄ chón̄tani ti kjuachaxin kuènté ch'an la ko jehe ch'an tjinkítsa ch'an ti jeheni kixin tsjachani ts'atsín̄kani kaín̄ ti nkehe náxrjón̄hña. Janhan mé kjuákua itén̄ Díos la níxja kuènté Jesucristo ndá xikaha tjéçh̄jina ti nonte itjen nkosiñe ndañao it'in Patmos. 10 Ti ñao xraxinkakonxíni Ìnchéni la ikui Nchákuén̄ Díos ti itjén̄ la kuih̄an kixin nótuān̄ mé itsen nixja ijnko nkexro éxi tsenxín̄ ijnko trompeta. 11 Mé ndáçhro:

—Janhan ti xrán̄kíxixín̄ la ko ti tsjixixín̄ éxi ti letra A la ko hasta Z.^b Ikjian ijnko xroon kaín̄ ti nkehe ts'ikuan la chr'ehén̄ ti yato n̄n̄ko tjejó Asia, ti n̄n̄ko itjen Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, la ko Laodicea.

12 Andá nkátjía tsjah̄a nkexro ti tjenixja la k'uúkuān̄ yato candelero tsík'ónaxín̄ oro.

13 *Andá nkosiñe ti yato candelero mé k'uúkuān̄ ijnko nkexro éxi

ti Xjeen Díos tsík'óna chojni, tjechr'inkáya ch'an ijnko ika kjíjin̄ tichjéhe hasta toté ch'an la ko ijnko cinta jehó oro tjechr'inkat'óxin̄ ti ntakuin ch'an.

14 *Ti kax̄ihi ch'an la tjóá tsjehe éxi kax̄ree kolélo^c imá tjóá o éxi tsjehe ti chrintá, la ti ikon ch'an mé éxi xrohi síchr'ákjen. 15 *Ti toté ch'an la éxi chika sinie tják̄ini tsjehe éxi nantá tsík'axrjexín̄ itja. Andá ti itén̄ ch'an la itsen tinhini éxi nchón̄hña ndarío sítji xikaha. 16 Ti itja ch'an çhjina mé chón̄ta yato konotsé. Andá ti ir'ua ch'an mé t'axrjexín̄ ijnko espada iyo, ñájín^d taté. Andá ti nkayakon ch'an la imá tják̄ini tsjehe éxi ti ñao ti ó imá tják̄ini.

17 *Andá ti ó k'uúkuān̄ la kjuachr'ítsinka ti itjen toté ch'an éxi ik'uén̄ xikaha. Andá jehe ch'an kjuak'etja tja ch'an ti janhan la nixja ch'an ndáçhro ch'an:

—Chrakonhña. Janhan ti xrán̄kíxixín̄ la ko ti tsjixixín̄.

18 Janhan ti nkexro tjeçhón̄.

Janhan ik'uén̄, kjánchó ijie la tjéçuān̄ inaá la itjén̄ nkochŕxín̄.

Janhan chonta ti llave kuènté ti kjuach'én̄^e la ko ti tjejó ti sin tsík'en. 19 Méxra ikjian ti nkehe k'uúkuān̄, ti nkehe sítóhen ijie la ko ti nkehe tsóhen chr'éx̄in̄. 20 Tíhi ti nkehe t'axrjexín̄ ti nkehe noehña

^b 1:11 **A la ko hasta Z** el Alfa y la Omega ^c 1:14 **kolélo** *Ti Kolélo la Ìnchéni Jesús t̄tha* ^d 1:16 **ñájín** *yól lado taté espada de doble filo* ^e 1:18 **kjuach'én** *muerde kjuat'en chojni*

1:13 a: Dn. 7:13; b: Dn. 10:5. 1:14: Dn. 7:9. 1:14: Dn. 10:6. 1:15: Ez. 1:24; 43:2. 1:17: Is. 44:6; 48:12; Ap. 2:8; 22:13.

chojni kuènté ti yato konotsé k'uúkuan chóna ti tjaná chjina, la ko ti yato candelero tsík'ónaxín oro. Ti yato konotsé mé t'axrjexín ti yato ángel t'ayakohen ti yato nínko la ti yato candelero mé t'axrjexín ti yato nínko.

Ti tan k'uáyéhe ti yato nínko: Ti tan k'uáyéhe nínko itjen Éfeso

2 ¹Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakohen ti nínko itjen Éfeso: “Xíkíhi ichro ti nkexro chóna ti yato konotsé ti itja chjina la ko xritjak'e nkosiñe ti yato candelero tsík'ónaxín oro: ²Janhan choxián kaín ti ixra tjejoch'era kjónté imá ixra la tónínkákonhñara kjónté síin ti sin ich'e nkehe jínahña. Kjaxin nona kixin titekákuénhñara ti sin ndáchro kixin apóstol, kjánchó chaxínhña, xrich'ia sin. ³Nchónhña kjuasótiara la kóninkákonhñara la jína kjuich'era ti ixra kuéntana la k'óxrjéhyara. ⁴Kjánchó tóxrínahña ijnko nkehe ich'era kixin í tjejhyara ti janhan éxi ti nantá kjuankíxinra. ⁵Méxra xráxinkaonra nkexrín kuek'ejora la ikjanra tinkachónkíra Díos. Títohéra ti nkehe jínahña ich'era la ikjanra tinkachónkíra ch'an éxi ti xránkíxixín. Andá ti náhi, la tjoka tsjasán la tsakjían ti candelero kuéntára ti tsjínkíhyara ti nkehe nduáhya tjénkayáxinra. ⁶Kjánchó chàna kixin

tóxríanhñara ti nkehe ich'e ti sin nicolaítas kixin kjaxin janhan tóxrínahña tíha. ⁷*Ti nkexro jína tihin la chrókuihin ti nkehe nixjehe Nchakuén Díos ti nínko: Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá la tsotjahá kjuachaxin sinie sin ti ito t'óna ti inta tjajon kjuachón nkochrín itjen ti itjen Díos.”

Ti tan k'uáyéhe ti nínko itjen Esmirna

⁸*Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakohen ti nínko itjen Esmirna: “Ti nkexro itjen xránkíxixín la ko tsjixixín, ti nkexro ik'uén la xechón ínaá mé ndáchro: ⁹Janhan nona kaín ti nkehe tjejoch'era. Nona nkexrín tjejetjasótera la ko nóara, kjánchó ti chaxín la rikóra. La nona kixin t'ándaxíhanra ti sin ndáchro kixin judío, kjánchó chaxínhña, kixin jehe sin mé ti nínkué Satanás. ¹⁰Méxra chrakonhñara, kjónté tsjasótiara kixin ti Jínahña la tsochr'áxehen nkojín ti jahara ndoexjiso kixin tsotsjehe nkexrín ti jahara la tichánxín tsjasótiara ite ñao. Kjánchó titekáonra ti janhan hasta its'enra, ndá janhan tsotjahára ti corona kuenté kjuachón nkochrín. ¹¹*Ti nkexro jína tihin la chrókuihin ti nkehe nixjehe Nchakuén Díos ti nínko: Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá la í tsjasótehya sin ti yaáxin its'en chojni.”

**Ti tan k'uáyéhe ti nínko
itjen Pérgamo**

¹²Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakohen ti nínko itjen Pérgamo: “Mé xíkíhi ichro ti nkexro chóna ti chika espada ijnó ñájin taté: ¹³Janhan nona kaín ti nkehe tjejoch'era la ko nona kixin tjejora ti t'etóan Satanás, la kjónté xíkaha la t'itjáñahñara ti janhan la ko ti nkehe tjejochohénra itsi chr'éxin. Kjónté ti ñao ik'uén ch'in Antipas, ti nkexro jína kjuínchexiteyéhe ti janhan la k'ónáxin sin ch'an ti tjejora, ti t'etóaxín Satanás la kuitóehyara kuitekáonra ti janhan. ¹⁴*Kjánchó tóxrinahña iso ti nkehe nduáhya tjeñkayáxinra kixin tjinkákonhñara tsitohéra ti nkehe kjuako Balaam, ti nkexro k'uetuehen Balac kixin chrókjuasin ijie ti sin israelita chrókjonie ti nkehe tsíchroxihí sin ti nkehe tsíkjanoña la ko chróchóna sin chojnichjin ókjé, jehya ichjién sin. ¹⁵Kjaxin ntiha tjejó iso ti sin tjinkakohñara tsitohé ti nkehe tjako ti sin nicolaítas, ti sin tjínkakhonña. ¹⁶Méxra chrókjanra chrókuinkachónkira Díos. Andá ti náhi, la tjoka tsjasán ti tjejora la tsjájonkianxinra ti espada t'axrxéjin ir'ua. ¹⁷*Ti nkexro tjinkaon tsihin la chrókuihin

ti nkehe nixjehe Nchakuén Díos ti nínko: Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá la tsotjahá kjuachaxin sinie sin ti maná ómó itjen la ko tsotjahá sin ijnko ixro tjóá la ti ixro mé tjenkáni ti ihnié sin nixin ninkexró noehña. Jehó ti nkexro ts'áyéhe tíha mé tsohohe.”

**Ti tan k'uáyéhe ti
nínko itjen Tiatira**

¹⁸Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakohen ti nínko itjen Tiatira: “Mé xíkíhi ichro ti Xjeen Díos, ti nkexro chóna ikon éxi xrohi síchr'ákjen la ko chóna toté éxi chika sinie tjákini tsjehe. ¹⁹Janhan nona kaín ti nkehe tjejoch'era la ko nona nkexrín tjejhéra ti janhan la ko jína tinkachónkira ti janhan la ko ti ixra tjejoch'era la ko titoéhyara ti janhan kjónté t'atsínkara nkehe náxrjónhña. La nona kixin ijie la antsí ich'era ixra kuéntana ke ti xránkixixín. ²⁰*Kjánchó tóxrinahña ijnko ijie chontara kixin tjáonra kjuachaxin tjako ti tjan Jezabel, ti nkexro ndáχρο kixin nixja itén Díos, kjánchó jehó ch'iyehé tjan ti sin kuéntana kixin chrókjuasinko sin ijie chojnichjin ókjé jehya ichjién sin, la chrókjonie sin ti nkehe tsíchroxihí sin ti nkehe tsíkjanoña. ²¹Janhan kuitohá tjan intsí kixin chrókjuinkí

2:14 a: Nm. 22:5, 7; 31:16; Dt. 23:4; b: Nm. 25:1-3.

2:17 a: Ex. 16:14, 15; 16:33, 34; Jn. 6:48-50; b: Is. 62:2; 65:15.

2:20: 1Rs. 16:31; 2Rs. 9:22, 30.

tjan ti nkehe nduáhya tjenkayáxin tjan, kjánchó tjinkakonhña tjan tsítóhe tjan ti ijie tjasiko tjan chojnindoa. ²²Méxra ijie la sintaníha tjan la tsjak'etsínka tjan ijnko cama, la kaín ti nkexro tsjasiko tjan ijie la tsjasóte sin ti tsítóehya sin ti nkehe kjuako tjan. ²³*La janhan ts'óná ti xjeen tjan. Ndá xikaha kaín nínko tsonohe kixin janhan choxián ti nkehe tjenkayáxin sin la ko ti nkehe tóhen asén kaín chojni, la janhan tsjénkaha nkojnko nkexro éxi ti ixra kjuich'e. ²⁴Kjánchó ti ísora tjejora chjasin Tiatira chréhyara ti nkehe nduáhya tjako sin la kochoxínhñara ti nkehe nchek'in sin ti nkehe ómó kuénté Satanás la janhan í tsotjáhyara ijnko ixra. ²⁵Méxra ti nkehe chontara la titoéhyara hasta tsokjanjña janhan. ²⁶*Andá ti nkexro tsjacha sinchexiteyá kaín ti nkehe kjuákua hasta tsjixin la janhan tsotjahá sin kjuachaxin ts'etuehen sin kaín nación. ²⁷T'aná mé kjuajon kjuachaxin tsétoan. La xikaha jehe sin ts'etuehen sin ti nación éxi chróchónta sin ijnko ntavara tsík'ónaxín chika kixin chróchjéhe sin ti nación la éxi ichí tsík'ónaxín nchetje mé xikaha tsokuen. ²⁸La kjaxin tsotjahá sin ti konotsé itji nchítjen. ²⁹Ti nkexro jína tihin la chrókuihin ti nkehe nixjehe Nchakuén Díos ti nínko."

Ti tan k'uáyéhe ti nínko itjen Sardis

3 ¹Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakohen ti nínko itjen chjasin Sardis: "Ti nkexro chóna ti yato Nchakuén Díos la ko chóna ti yato konotsé mé ndáchro xikihi: Janhan nona kaín ti ixra tjejoch'era la ko nona kixin jahara la ijnko chojni tsík'en kjónté ihnkera kixin tetsjehéra ichrora, kjánchó tsík'enra. ²T'ayara la t'ayakohénra ti nkehe kuítóhe kjónté í tsjéhya kixin ó chjina its'en kjaxin. Kixin ó k'uíquán kixin ti ixra ich'era la kanhñó jína t'ikon Díos. ³*Xráxinkaonra ti nkehe xráqohara la ko kuihínra la chrókjuinchexiteyára la ko chrókjanra chrórxaxinkáonra Díos. Andá ti náhi la tsjasán éxi ijnko xichee la tsonoahñara nkesá tsohen tíha. ⁴Kjánchó naxa tjejó iso sin ti chjasin Sardis naxa kjuínchekjítahya sin ti iké sin mé jehe sin ts'ájikjan sin la tsochóna sin ika tjóá kixin jehe sin la jína ti ixra kjuich'e sin. ⁵*Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá mé ts'inkáya sin ika tjóá la ko tsoxikahya ti ihnié sin tjejónixín ti xroon sínixín ihnié ti sin tsochóna kjuachón la ko janhan tsóxrjanka kixin choxián sin nkayakon T'aná la ko nkayakon ti sin ángel kuénté ch'an. ⁶Ti nkexro jína tihin la

2:23 a: Sal. 7:9; Jer. 17:10; b: Sal. 62:12. 2:26: Sal. 2:8, 9.

3:3: Mt. 24:43, 44; Lc. 12:39, 40; Ap. 16:15.

3:5 a: Ex. 32:32, 33; Sal. 69:28; Ap. 20:12; b: Mt. 10:32; Lc. 12:8.

©2016 Wycliffe Bible Translators, Inc

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

chrókuihin ti nkehe nixjehe
Nchakuén Díos ti ninko.”

**Ti tan k'uáyéhe ti ninko
itjen Filadelfia**

^{7*}Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakohen ti ninko itjen Filadelfia: “Xikihi ichro ti nkexro tjóá la ko chaxín, ti nkexro chóna ti llave kuénté rey David, ti nkexro tsakitjehe ti puerta la ninkexró tsjachahya ts'ekjehe, andá ti ts'ekjehe ch'an la ninkexró tsjachahya tsakitjehe. ⁸Janhan nona kaín ti nkehe tjejoch'era. Méxra kjuaké ijnko puerta tjejrjankehe la ninkexró xitjahya ts'ikjehe, kixin kjónté kanhño fuertera la kjuinchexiteyára ti nkehe kjuákua la ko kjuinchemáhnara ti janhan. ^{9*}Méxra ts'ikonra ti nkehe sit'aha ti sin ninkué Satanás xrich'ia sin ndáchro kixin judío sin ichro sin, andá chaxínhña. Janhan ts'étuahan sin kixin ts'ejóxin toch'in sin nkayakonra ndá tsonohe sin kixin tjuahara. ¹⁰Jahara kuitekáonra ti nkehe kuétuahanra la k'óxrjéhyara méxra jina ts'ejora, la janhan ts'ayakohan ti jahara ti ó itsi ti nkehe náxrjónhña tsohen kuénté chjasintajni kixin xikaha tsotsjaha á tsjacha ti chojni chjasintajni ts'atsínka tíha. ¹¹Janhan la í séhya ndá tsokjan. Méxra t'ayakohénra

ti nkehe chontara kixin ninkexró chrókuakítsjahyara ti corona.

^{12*}Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá mé sit'ána ijnko muro kuénté ninkué Díos la í sátsjixinhña sin ntiha. La janhan tsokjian ti cuerpoé sin ti ihnié Díos la ko ti ihnié chjasén Díos, ti Jerusalén nixin tsixin nkaya nkajni ti itjen Díos. La kjaxin tsokjian ti niná nixin tsochóna ntiha. ¹³Ti nkexro jina tihin la chrókuihin ti nkehe nixjehe Nchakuén Díos ti ninko.”

**Ti tan k'uáyéhe ti ninko
itjen Laodicea**

^{14*}Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakohen ti ninko itjen Laodicea: “Xikihi ichro ti nkexro nchexiteyá kaín nkehe, ti nkexro chronka kaín nkehe ndoá la ko chaxín. Ti nkexro kjuích'éanaxín Díos kaín ti nkehe síin, mé xikihi ichro: ¹⁵Janhan nona kaín ti ixra tjejoch'era. Nóna kixin jahara la ní jehya ikin o sóara. Kjá antsí jina ti chrókókinra o chrókósóara. ¹⁶Kjánchó jehó yásóra la jehya ikinra la ni jehya sóara. La ti its'ia janhan la ts'okjan ti jahara. ¹⁷Kixin jahara ndáchrora kixin rikóra la ó chontara kaín nkehe la í ticháxianhñara ninkehó. Kjánchó noahñara kixin chontahyara kjuachéhe la ko jehya jina tjejora, nóara, ntaótánra^f la ko tjóchínra.

^f3:17 ntakótánra t'ikohña sin ciegos

3:7: Is. 22:22; Job 12:14. 3:9 a: Is. 49:23; 60:14; b: Is. 43:4.

3:12 a: Ap. 21:2; b: Is. 62:2; 65:15. 3:14: Pr. 8:22.

¹⁸Méxra ntaxráxinkaonra kixin ts'ènara ti oro náxrjón tsík'axrjexín itja chonta janhan ndá chaxín tsorikóra. La ts'ènara ti ika tjóá kixin ts'ínkayára ndá í tsosuahyara kixin tjóchínra. La ko janhan tsjánjua ti xroan colirio tsjiánkí ikonra kixin jína ts'ikonra. ¹⁹*Janhan tjénuáha kaín ti nkexro tjuaha. Méxra ikjanra tinkachónkira Díos. ²⁰Janhan itjén ndója nchia, tjét'eya. Ti nkojín nkexro chrókuihin taná ndá chrókuakitjehe ti ndoe la chrók'uixahan ntiha la chrókjoniékian ti jehe sin la ko janhan. ²¹Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá la tsjánjua kjuachaxin ts'ejótjaxíko sin ti janhan ti tétóanxián éxi janhan kjuácha, ndá T'aná kjuajon kjuachaxin tétjaxian ti itjen ch'an t'etóan ch'an. ²²Ti nkexro jína tihin la chrókuihin ti nkehe nixjehe Nchakuén Díos ti nínko.”

**Ti sin tjikosáyehe
Díos nkaya nkajní**

4 ¹Ndá chr'éxin tsjaha la k'uíquau nkaya nkajní itjen ijnko puerta tjexrankehe. Ndá ti itan kuihan saoxín éxi trompeta mé ndáchro:

—Tít'ótjen ntihi ndá janhan tsjákohá kaín ti nkehe tsohen chr'éxin —ichro.

²*Ndá tuénxín ikui ti kjuachaxin kuènté Nchakuén Díos k'uayáha ndá k'uíquau ijnko trono itjen nkaya nkajní, andá ti trono mé tjetjaxin ijnko nkexro. ³Andá ti nkexro tjetjaxin ti trono mé imá tjákini tsjehe éxi ti ixro jaspe o ti ixro cornalina. Andá nkondatjen^s ti trono mé itjen ijnko konchecha tjákini tsjehe éxi ti ixro esmeralda. ⁴Landá nkondatjen ti trono mé k'uíquau veinticuatro trono ndá ntiha mé tjejójtjaxin ti veinticuatro sin táda, tjejóchr'ínkaya sin ika tjóá la tjejóya corona tsík'ónaxín oro ti ikja sin. ⁵*Ndá nkondatjen ti trono mé síchjéxín la ko sítjonta la ko itsjé ruido sífn. La nkayakon ti trono la kjaxin tjejóche yato xrohi mé tíha ti yato Nchakuén Díos. ⁶*Kjaxin nkayakon ti trono la itjen ijnko ndañaio tjákini éxi xroxro tsjehe.

Ndá chjinaxón ti trono la ko nkondatjen ti trono la tjejó noó nkexro tjejóchón chóna nchónhña ikon ti nkayakon la ko nóton. ⁷La ijnko ti nkexro tjechón k'uíquau sao mé éxi koxra tsjehe, andá ti yaáxin mé éxi ijnko koxintáxjan, andá ti níxin mé tsjehe éxi chojni. Andá ti noóxin la éxi ijnko kotjuanhnko xritjaká xikaha.

⁸*Andá ti noó nkexro tjejóchón mé nkojnko la chóna injon kañeñe la ko chóna nchónhña ikon nóton la

^s 4:3 nkondatjen alredecor

3:19: Pr. 3:12; He. 12:6. 4:2: Ez. 1:26-28; 10:1.

4:5 a: Ex. 19:16; Ap. 8:5; 11:19; 16:18; b: Ez. 1:13; c: Ap. 1:4; Zac. 4:2.

4:6: Ez. 1:22. 4:6: Ez. 1:5-10; 10:14. 4:8 a: Ez. 1:18; 10:12; b: Is. 6:2, 3.

ko nkondatjen, la nchakotjin la ko tie mé titoéhya sin ndáchro sin:

Imá jína, tjóá jaha,
 Ìnchéni Díos, jaha chonta
 kaín kjuachaxin.

Jaha ti xránkíxixín itjen la ko itjen ijie la ko ts'inka ínaá.

⁹Andá ti nkexro tjejóchón nkoyaxón chjéhe sin kjuasáya Díos la ko tjikosáyehe sin la ko nixjehe sin ti nkexro tjetjaxín ti trono, mé ti nkexro tjechón ijie la ko nkochrín. ¹⁰Ndá ti veinticuatro sin táda la t'ejóxin sin toch'in sin nkayakon ti nkexro tjetjaxín ti trono la ko tjikosayéhe sin ti nkexro tjechón ijie la ko nkochrín, la takjijin sin ti corona, tjak'e sin ti itjen ti trono, la ndáchro sin:

¹¹ Ìnchéni la ko Díos kuènténi, jaha la imá jína t'ayéhé kaín ti kjuasàya kixin jaha chonta kaín kjuachaxin; kixin jaha kjuich'éna kaín ti nkehe sín kixin jaha kóxríhan xíkaha ts'óna la kaín k'óna.

Ti libro la ko ti Kolélo

5 ¹*Andá itja chjina ti nkexro tjetjaxín ti trono, k'uíkuān ijnko libro mé tsíkjin sin nkaxehen la ko ndója la tjejótséxin yato sello. ²Kjāxin k'uíkuān ijnko ángel chóna nchónhña kjuachaxin mé itsen kjuanchankí ndáchro:

—¿Xá nkexro chrókjuacha chrókuakitjehe ti libro i la ko chrókuakitsjehe ti sello chóna?

³Kjānchó ninkexró kjuátehya ti nkajní, ni chjasintajni o chrínkí chjasintajni kixin chrókuakitjehe ti libro, ni tjachahya sin tsokomá sin. ⁴Andá janhan imá tsjanka kixin kohya ninkexró chrókjuacha chrókuakitjehe ti libro kixin chrókjuinchekuáxin ti nkehe chóna o chrókomá. ⁵*Andá ijnko ti sin táda tjejó ntiha mé ndáchro:

—Tsjankahya, kixin ti Koxrā kuènté Judá, ti nkexro tsík'axrjeníxin David mé kjuacha. Méxra jína tsakitjehe ti libro la ko ti yato sello chóna —ichro ti ch'in táda.



*Jesús ti koxrā kuènté Judá
 (Ap. 5:5)*

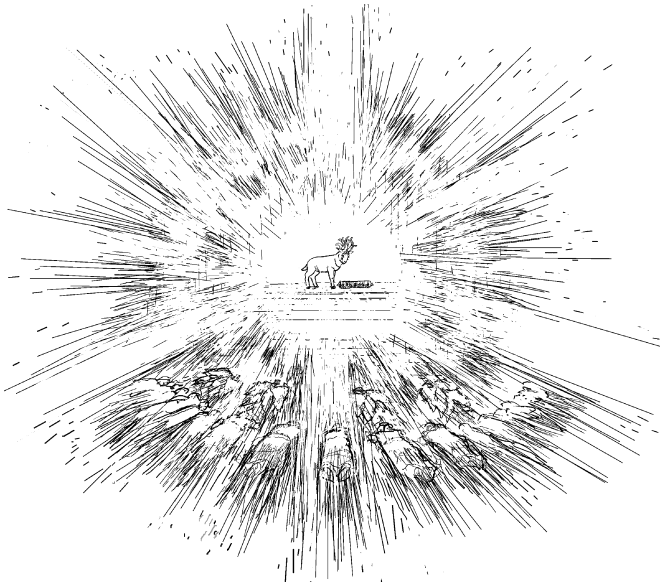
6 *Ndá tsjáha la k'uíkuān kixin nkošiñe ti trono la ko nkošiñe ti tjejó ti noó ti nkexro tjejóchón la ko nkošiñe ti tjejó ti sin táda mé ntiha tjejin toté ijnko Kolélo, éxi ó tsík'óná sin xikaha tsjehe la chóna yato ntèé la ko yato ikon. Mé tíha ti yato Nchakuén Díos tsík'ftuehen t'ayakohen kuénté chjasintajni. 7 Andá ti Kolélo la kuákja ti libro itjen itja chjina ti nkexro tjetjāxin ti trono. 8 *Ndá ti ó kuákja ch'an ti libro la ti noó sin tjejóchón la ko ti veinticuatro ti sin táda la k'uejóxin toh'in sin nkayakon ti Kolélo. Kaín sin mé tjejóxraá sin arpa la ko xraá sin copa tsík'ónaxín oro

síkaón chinko xraxé náxrjón. Mé tíha ti oración kuénté kaín ti sin tsíkjinchetjóá ch'an. 9 *La itsje sin ijnko canto nixin ndáchro:

Jehó jaha jína tsákja ti libro la ko tsochrijña ti sello chóna;

kixin k'óná sin ti jaha la ko ti ijniá k'uēnaxián ti jeheni kixin ts'áyéhe Díos, Jaha k'uēna chojni kaín nkexrín tsjehe la ko kaín ngiva la ko chojni kaín chjasin la ko kaín nación.

10 *Jaha mé kjuich'éna rey la ko nchat'á ti jeheni kixin sich'eheni ixra It'éni Díos,



*Ti kolélo kuénté Díos
(Ap. 5:7)*

5:6 a: Is. 53:7; b: Zac. 4:10. 5:8: Sal. 141:2. 5:9: Sal. 33:3; 98:1; Is. 42:10.
5:10: Ex. 19:6; Ap. 1:6.

la ko kjuánjua kjuachaxin
ts'etoani ti chjasintajni.

¹¹*Ndá naxa tsjáha la kuihan itén
nchónhña ángel tjejó nkondatjen ti
trono la ko itén ti sin tjejóchón la
ko ti veinticuatro ti sin táda. Mé ti
número tsjéxin sin la millones la ko
millones. ¹²La itsen ndáchro sin:

Ti Kolélo^h k'óñá chojni,
mé ti nkexro ts'áyéhe kaín ti
kjuachaxin la ko ti nkehe
tjete síin,

la ko ti kjuaxrexinkaon jína
la ko ti kjuachaxin ts'etoan
mé xikaha tsjajoni kjuasáya
la ko tsjikosayéheni ti jehe
ch'an.

¹³Kjaxin kuihan kixin kaín ti
nkehe kjuích'éna Díos síin nkajni
la ko chjasintajni la ko ti nkehe síin
chrínki nonte la ko kaín nkehe síin
chrínki ndañao, ndáchro:

Ti nkexro tjetjaxin ti trono
la ko ti Kolélo mé ts'áyéhe
kaín ti kjuasàya

kixin chóna kaín kjuachaxin
ts'etoan nkochríxin,
méxra tsjikosáyeheni ch'an.

¹⁴Andá ti noó sin tjejóchón mé
ndáchro:

—Mé xikaha tsohen.

La ko ti veinticuatro ti sin táda
mé k'uejóxin toch'in sin la chjéhe
sin kjuasáya ti nkexro tjechón
nkochríxin.

Ti yato sello

6 ¹Andá k'uíkuan kixin ti
Kolélo la kuakitjehe saxín
ti yato sello ndá kuihan kixin
ijnko ti noóxin ti sin tjejóchón
mé éxi kjóna xikaha itsen nixja,
ndáchro:

—¡Xrákia!

²*Andá tsjáha la k'uíkuan
ijnko kokate tjóá, andá ti nkexro
tekjen ti kokate mé chóna ijnko
arco la k'uáyéhe ijnko corona la
jehe ch'an kjuacha ch'an la naxa
xíkjacha ch'an inaá.



*Ti sin tjejókjen kokate
(Ap. 6:1)*

^h 5:12 **Kolélo** Ti Kolélo la Ìnchéni Jesús tíha
5:11: Dn. 7:10. 6:2: Zac. 1:8; 6:3, 6.

³Andá ti xitjehē ti yaáxin sello mé kuihan ti yóxin nkexro tjechón itsen ndáchro:

—¡Xrákia!

⁴*Andá k'uaxrje ijnko kokate kjátse. Andá ti nkexro tekjen ti kokate mé k'uáyéhe ijnko espada ijíe la k'uáyéhe kjuachaxin kixin tsjatsiin ti kjuaxróxin siín chjasintajni, ndá ti chojni siín ntiha la jehí ts'óná kícho.

⁵*Ndá ti xitjehē ti níxin sello la kuihan itsen nixja ti níxin nkexro tjechón ndáchro:

—¡Xrákia!

Ndá tsjahā la k'uíkuān ijnko kokate tié. Andá ti nkexro tekjen ti kokate mé tjexria ijnko báscula.

⁶Landá kuihan nixja ijnko ti nkexro itjen nkosiñe ti tjejó ti noó ti sin tjejóchón, mé ndáchro:

—Ijnko kilo noa trigo o iní kilo cebada ts'ite kaín ti chichaon tsjacha chojni ti ixra sich'e nkojnko ñao. Kjánchó ti aceite la ko ti vino la chrókjuinчек'itjáñahña.

⁷Andá ti ó kuakitjehē ti Kolélo ti noóxin sello mé kuihan ti noóxin ti nkexro tjechón itsen ndáchro:

—¡Xrákia!

⁸*Ndá tsjahā la k'uíkuān ijnko kokate siñe. Andá ti nkexro tekjen mé it'in kjuach'én. Landá nóton tíhi mé chréhe ti nkexro t'ayakohen ti tjejó ti sin tsík'en. Ndá yóí sin k'uáyéhe sin kjuachaxin kixin ti noóxin

parte ti chojni siín chjasintajni la espada ts'ónáxin sin, la ko ts'ónáxin sin kjinta la ko ichin la ko kaín ti iko jíehē siín.

⁹Andá ti ó xitjehē ti n'óxin sello mé k'uíkuān kixin chrínki ti altar mé tjejó asén ti sin tsík'en kixin k'uéchronka sin itén Díos la kuitoehya sin kuinkáchónki sin ch'an. ¹⁰Mé itsen ndáchro sin:

—Jaha Díos chonta kaín

kjuachaxin, jaha ti nkexro tjóá la ko chronka kaín nkehe chaxín. ¿Xá hasta nkesá sinčekitoexián ijíe ti sin siín chjasintajni, ti sin k'óná ti jeheni? ¿Xá hasta nkesá tsjenka sin ti nkehe nduáhya kjuích'e sin?

¹¹Ndá k'uáyéhe sin ika tjóá la k'uítuehen sin kixin naxā tsok'éhe sin íso ñao, hasta tsoxítjajia ti sin tsitekaon Díos naxā t'itjáña ts'enxín sin éxi k'uénxin ti sin a.

¹²*Andá tsjahā ti ó xitjehē ti njonxin sello, ndá imá k'uínki nonte. Ndá ti ñao la kótié éxi ti ika t'inkáya sin ti it'en chojni. La ti nitjó la kókjátse éxi ijni tsjehe.

¹³*Andá ti konotsé la xèjixín nkajní síti chjasintajni éxi ti inta t'óna to higo xèjxin ti ito yoa ti imá chjéhe xrinto. ¹⁴*Ndá ti nkajní la k'uítjáña éxi tóhen ijnko xroon xreya xikaha. La kaín ti ijna la ko ti nonte ntsínsi siín nkosiñe ndañao la sákjuí ókjé. ¹⁵*Andá kaín ti sin rey siín chjasintajni la ko ti sin t'etoan, la ti chojni rico, ti chojni

6:4: Zac. 1:8; 6:2. 6:5: Zac. 6:2, 6. 6:8: Ez. 14:21. 6:12 a: Ap. 11:13; 16:18; b: Is. 13:10; Jl. 2:10, 31; 3:15; Mt. 24:29; Mr. 13:24, 25; Lc. 21:25. 6:13: Is. 34:4. 6:14: Ap. 16:20. 6:15: Is. 2:19, 21.

chón̄ta kjuachaxin la ko kaín̄ ti chojni ch'exón̄ ixr̄a la ko ti chojni ich'e ti ixr̄a kuènté mé k'uejóma sin nkaxehen itjo la ko chrínkí ti ixr̄o yehye síin̄ nteje. ^{16*}La ndáche sin ti ijna la ko ti itjo:

—Xrákia xrátja ti jeheni tjejómani kixin chrók'uífkonhñani ti nkexro t'et̄oan tjetjax̄in ti trono la ko ti kjuachakon ijié tsjajon ti Kolélo, ^{17*}kixin ó ikui ti ñao sinchekjasóte ti Kolélo la ko Díos ti jeheni la, ¿xá nkexro chrókjuacha tíha? —ichro sin.

Ti 144 mil chojni chón̄ta sello

7 ^{1*}Andá chr'éxin k'uífkuān noó sin ángel tjejóxin toté nkojnko chrínta ti chjasintajni kixin t'ayakohen sin ti noó t̄jix̄in xr̄int̄o kixin kanhñó tsochjéhe chritaón chjasintajni la ko chritaón ndañao la ko ti inta yoa. ²Kj̄axin k'uífkuān íjnko ángel kjuix̄in nó t̄jitoxin ñao, la chón̄ta ti sello kuènté Díos tjechón. Ndá itsen k'uéyeh̄e ti noó ángel tsík'ayéhe kjuachaxin sincheníhi nonte la ko ndañao. ^{3*}Ndáchro: —Náhí, ñax̄a ncheníehñara ti nonte la ko ti ndañao la ko ti inta síin̄, hasta tsjix̄in itsa xroye totjín̄ ti sin ch'ehe ixr̄a ti Díos kuènténi —ichro ch'an.

⁴Ndá kuih̄an ti número ti sin chón̄ta ti sello mé ciento cuarenta y cuatro mil chojni, kaín̄ ti sin tsík'axrjeníxin ti sin israelita.

⁵Teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Judá, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Rubén la ko teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Gad, ⁶teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Aser, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Neftalí, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Manasés, ⁷teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Simeón, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Leví, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Isacar ⁸teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Zabulón, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin José, la ko teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Benjamín chón̄ta xroye kuènté Díos.

Itsje chojni chón̄ta ika tjóá

⁹Andá ti ó kjuixin tíha, ndá tsjah̄a la k'uífkuān nchónhña chojni tjejó, ninkexr̄o tsjachahya ts'ekin, chojni tsíkix̄in kaín̄ nación la ko kaín̄ nkexrín tsjehe sin, kaín̄ ngiva la ko kaín̄ chjasin, mé tjejóxin toté sin nkayakon ti trono la ko nkayakon ti Kolélo la tjejóchr'inkáya sin ika tjóá la tjejóya kajni ti itja sin. ¹⁰La kaín̄ sin itsen ndáchro sin:

Díos kuènténi jaha mé kjuínchekaá ti jeheni.

Jaha tjetjax̄ian ti trono la ko ti Kolélo mé kjuínchekaá ti jeheni.

¹¹Ndá kaín̄ ti sin ángel tjejóxin toté nkondatjen ti trono la ko nkondatjen ti sin táda la ko ti noó sin tjejóchón, mé kaín̄ sin k'uejóxin toh'in sin hasta nkéhe ikja sin

nonte nkayakon ti trono la chjéhe
sin Díos kjuasáya, ¹²la ndáchro sin:

Mé xíkaha tsohen.

Tsochjéheni Díos kjuasáya

kixin kaín ti kjuaxrexinkaon
jína chóna ch'an,

la imá t'etōan ch'an la ko
tsjikosáyeheni ch'an.

Tsjikosáyeheni ti kjuachaxin
kuèté ch'an kixin tjinkitsa
ch'an ti jeheni nkochríxín.

Mé xíkaha tsohen.

¹³Andá ijnko ti sin táda itjen
ntiha mé kjuanchankí, ndáchro:
—Ti sin tjejóchr'inkáya ika tjóá
la, çxá nkexro tíha la ko nketí
tsíkjixín sin?

¹⁴*Ndá janhan ndáxrjan:

—Ìnchéni, jaha la ó noha.

Ndá jehe ch'an ndáchro ch'an:

—Ti sin í mé tsík'axrjekjanxin
sin ti kjuachrakon ijíé síin
chjasintajni, la jehe sin ó ikjuen sin
ti iké sin la ko kótjuáxin sin ijníé
ti Kolélo. ¹⁵Mé xíkaha, ijie la tjejó
sin nkayakon ti trono kuèté Díos,
la tie ko nchakotjin tjikosayéhe
sin Díos nkaxehen ti njnko kuèté
ch'an. Andá ti nkexro tjetjaxín
ti trono mé t'ayakohen ti jehe
sin. ¹⁶*La í ts'enxínhña sin kjinta
la ko ñnta la í tsochjáxinhña sin
ñao la ko ti sóa kuèté ti ñao la í
sincheníehña ti jehe sin ¹⁷*kixin
ti Kolélo itjen nkosiñe ti trono
mé ts'ayakohen ti jehe sin éxi ti

nkexro t'ayakohen ti kolélo kuèté;
mé sátsjiko ch'an ti jehe sin ti stjjiá
ñnta tjajon kjuachón, la Díos ts'óni
ti ndakon sin.

Ti yatōxin sello

8 ¹Andá ti ó kuakitjehe ti
Kolélo ti yatōxin sello chóna
ti libro la k'uixinhña ninkehó
ruido chjina it'ō hora ti nkaya
nkajní. ²Ndá chr'éxin k'uíkuān
yato sin ángel tjejóxin sin toté sin
nkayakon Díos, la nkojnko sin
k'uáyéhe sin nkojnko trompeta.
³*La chr'éxin ikui ijnko ángel
kjuák'exín toté nkayakon ti altar
mé xraá ijnko ihnti tsík'ónaxín
oro. Ndá k'uáyéhe nchónhña
chjinko xraxé náxrjón kixin tsjiko ti
oración kuèté kaín ti sin tsík'óna
xjeen Díos, tsjak'e chritaón ti altar
tsík'ónaxín oro itjen nkayakon
ti trono. ⁴Andá ti ihnchi kuèté
ti chjinko la ko ti oración kuèté
ti chojni tsík'óna xjeen Díos, mé
chriinxín itja ti ángel, ti itjen Díos.
⁵*Andá ti ángel mé kuákja ti ihntiⁱ
la kjuínchekaón ti xrinta síin ti
altar la ik'ue nó chjasintajni. Landá
k'uixikjonta la k'uíxin ruido la ko
k'uixikjónkíxín la ko k'uínki nonte.

Ti yato trompeta

⁶Andá ti yato sin ángel chóna
nkojnko trompeta mé ó yaxíhin
sin ts'ánoa sin.

ⁱ8:5 ihnti ti nkehe cheyá chjinko incensario

7:14: Dn. 12:1; Mt. 24:21; Mr. 13:19. 7:16: Is. 49:10. 7:17 a: Sal. 23:1; Ez. 34:23;
b: Sal. 23:2; Is. 49:10; c: Is. 25:8. 8:3 a: Am. 9:1; b: Ex. 30:1, 3.

8:5 a: Lv. 16:12; Ez. 10:2; b: Ex. 19:16; Ap. 11:19; 16:18.

⁷*Ndá ti ángel saoxín k'uánoa ti trompeta, mé k'uaniá toni la ko xrohi sinkíkjanxín ijnĭ, mé ikui chjasintajni. Ndá iche níxin parte ti nonte la ko níxin parte ti inta la ko kaín ti kayoa síin.

⁸Andá ti yaáxin ángel k'uánoa ti trompeta mé éxi ijnko ijna ijíe síchr'ákjen xrohi la sákjuí k'uánótjenkí ndañao ndá ti níxin parte ti ndañao la k'óna ijnĭ.

⁹La ik'uén níxin parte ti iko síin chrínkí ndañao la ko níxin parte ti ntabarco la k'uaniánkí ìnta.

¹⁰*Andá ti níxin ángel k'uánoa ti trompeta, la k'uánótjexin nkajní ijnko konotsé ijíe, éxi ijnko xrohi ijíe tjeche. Mé k'uánótjenkí níxin parte ti ndarío la ko níxin parte ti sít'axrje ìnta. ¹¹*Andá ti konotsé la it'in Ajenjo, mé t'axrjexín itsjá, landá ti níxin parte ti ìnta la kótsjá, la xíkaha itsjé chojni k'uénxin ti ìnta kixin itsjá.

¹²*Andá ti noóxin ángel k'uánoa ti trompeta, la kjuíncheníhi níxin parte ti ñao, níxin parte ti nitjó la ko níxin parte ti konotsé. Méxra níxin parte la kótié la í kohya t'inkaséña níxin parte ti nchakotjin la ko tie.

¹³Ndá naxa tsjahá la kuihan kixin ijnko ángel tjetjaká nkosiñe nkajní mé itsen ndáχρο:

—iNóa ti sin tjejó chjasintajni ti ó tsondáχρο ti trompeta ts'ánoa ti iní ángel naxa t'itjáña!

Ti n'óxin trompeta

9 ¹Andá ti n'óxin ángel k'uánoa ti trompeta, mé k'uúkuān ijnko konotsé k'uánótjexin nkajní la ikui chjasintajni, la k'uáyéhe ti llave kuénté ti tòye ninka^j síin nchakuén jínahña. ²*Ndá xitjehē ti tòye ninka la ntiha k'uaxrjexín ihnchi éxi ti ihnchi t'axrjexín ijnko itja, landá ti ñao la ko ti nkajní mé kótié kixin ti ihnchi k'uaxrjexín ti tòye a. ³*Ndá ti ihnchi mé k'uaxrjexín itsjé kochjoá sákjuí kuenté chjasintajni. La k'uáyéhe kjuachaxin kixin jína siñehe chojni éxi ñehe ti konchia síin chjasintajni xíkaha. ⁴*La k'úituehen kixin sincheníehña ti kayoa síin chjasintajni la ko ninkehó nkehe yoa la ko ninkehó ntayoa, jehó ti chojni chóntahya ti sello kuénté Díos ti totjín. ⁵Kjánchó k'uáyèhya kjuachaxin kixin ts'óná ti chojni. Náhí. Jehó sinchekjasóte va chojni in'ó nitjó; andá ti kjuatjoté mé yóhe éxi tjetéxin ti niehe chojni ijnko konchia. ⁶*La ti ñao a, la itsjé chojni tsotjinkaon its'en, kjánchó xitjahya its'en sin. Kjóté tjinkaon sin la ti kjuach'én la tsinkéhe ti jehe sin.

^j9:1 tòye ninka abismo

8:7: Ex. 9:23-25; Ez. 38:22. 8:10: Is. 14:12. 8:11: Jer. 9:15.

8:12: Is. 13:10; Ez. 32:7; Jl. 2:10, 31; 3:15. 9:2: Gn. 19:28. 9:3: Ex. 10:12-15.

9:4: Ez. 9:4. 9:6: Job 3:21; Jer. 8:3.



*Ti iko sinchekjasóte ti chojni ti ñao tsjixixín
(Ap. 9:7)*

7*Ti kochjoá mé tsjehe éxi kokate tjejóchóhen sátsji va guerra sátsjikajon va. Ti ikja mé chóna ijnko nkehe éxi ijnko corona tsík'ónaxín oro xikaha, ndá ti nkayakon la éxi nkayakon chojni xikaha. 8*Ti kaxihí mé yóhe éxi kaxihi chojnichjin, andá ti ñeno la yóhe éxi ñeno koxra. 9*Ti ntoe va la chóna éxi ijnko nkehe tsík'ónaxín chika. Andá ti ruido kuenté ti kañeñee va, la éxi ti ruido kuenté nchónhña carreta tinkánkákjen kokate ti ó siín guerra. 10 Chóna ntañé éxi ntañé konchia xikaha la ko ich'ie mé tíha ti sinchekjasótexín ti chojni in'ó nitjó. 11 La chóna va

ijnko rey t'etuehen va mé tíha la ti ángel kuenté ti tòye ñinka. Mé ihnié ti ángel ti ngiva hebreo mé Abadón, ndá griego mé Apolión, la yói mé t'axrjexín kixin tíha mé sinchek'itjáña kaín nkehe.

12 Mé xikaha ti kjuachrakon xránkixixín la ó k'uatsínka. Kjánchó naxa t'itjáña í yaá kjuachrakon tñje itsi.

13 *Andá ti njonxin ángel k'uánao ti trompeta, la kuihan itén ijnko nkexro k'uaxrjexín ti tjejó ti noó ntèé ti altar tsík'ónaxín oro itjen nkayakon ti itjen Díos. 14 Mé ndáche ti njonxin ángel chóna ti trompeta xikihi:

—T'oxindankehéra ti noó ángel tjejóchroé chjinaxón ti ndarío ijié it'in Éufrates.

¹⁵Ndá xikaha xindankehe noó ti sin ángel tjejóchóhen ti hora, ti ñao, ti nitjó la ko ti nánó, kixin sátsji ts'óná nixin parte ti chojni síin chjasintajni. ¹⁶Ndá kuihan ti número kuènté ti soldado tjejókjen kokate mé yaá ciento millones sin.

¹⁷Mé xikihi k'uúkuan ti kokate; ntakuin ti sin tjejókjen mé chóna chika kjátse, azul la ko siñe. Ndá ikja ti kokate la éxi ikja koxra xikaha, la ti ir'ua va mé t'axrjexín xrohi, ihnchi la ko azufre. ¹⁸Ndá nixin parte ti chojni mé k'uénxin ti ihnchi, ti xrohi la ko ti azufre k'uaxrjexín ir'ua ti kokate. ¹⁹Ti kokate la chóna kjuachaxin ti ir'ua la ko ti ntañé kixin ti ntañé mé tsjehe éxi konche chóna ikja la tíha nchenéxín ti chojni.

²⁰*Andá iso ti chojni k'uénxinñña ti ichin la kjónté kjuinkíhya sin ti nkehe tjenkayáxin sin la kuítóehya sin ti tinkáchónki sin ti jínahña la ko ti nkehe tsíkjanoña tsík'ónaxín oro, plata, bronce, ixro la ko inta, ti nkehe t'ikonhña, tienhña la ko tjihya. ²¹Kuítóehya sin ti nkehe jínahña ich'e sin éxi ti t'óná kícho sin, nchekjiko kícho sin, chóna sin ókjé chojnichjin jehya ichjién sin la ko teé sin.

Ti ángel la ko ti libro intsí

10 ¹Ndá chr'éxin k'uúkuan ijnko ángel imá chóna kjuachaxin k'uínkajinxin nkajní, tjenkákjan itji la ti ikja ch'an la chóna ijnko konchecha. Andá ti nkayakon ch'an la imá tjákiní éxi ti ñao, andá ti toté ch'an la éxi xrohi síchr'ákjen tsjehe. ²Mé tjexraá ch'an ijnko libro intsí tjexrankehe, la kjuak'e ch'an ti toté ch'an chjina chritaón ndañao landá ti toté ch'an ikjon chritaón inche. ³Ndá itsen nixja ch'an éxi tójna ijnko koxra, la ti yato kjonta la kjuáteyá ti itén ch'an. ⁴Ndá ti ó kjuixin ndáchro ti yato kjonta, la janhan chrókjian ti nkehe ndáchro, kjánchó kuihan itén ijnko nkexro nkaya nkajní ndáchro:

—Chronkahya ti nkehe ndáchro ti yato kjonta la ko kjinhña ninkehó.

⁵*Andá ti ángel kjuak'e ijnko toté ndañao la ijnko toté tjejkjen inche mé kjuaya itja nó nkajní.

⁶La k'uákjensexin ch'an ihníé ti nkexro tjechón nkochríxín, ti nkexro kjuích'éna nkajní, chjasintajni, la ko kaín ti nkehe síin la ko ndañao, ndáchro:

—Í séhya naxa tsoxrjen; ⁷ndá tsjixraká ti ñao ndá ti yatoxin ángel ts'ánoa ti trompeta ndá tsoxiteyá ti nkehe jehó Díos nohe, éxi ti tsíchenka ch'an ti sin k'uéchronka itén ch'an ósé.

⁸*Andá ti itén ti nkexro kuihan k'uaxrjexín nkajní mé níxjana inaá ndáchro:

—Tikákjá ti libro intsí tjexrankehe tjexraá ti ángel kjuák'e toté chritaón ndañoa la ko chritaón inche.

⁹Ndá sákjuiaá ti itjen ti ángel la kjuáncháha ti libro intsí ndá jehe ch'an ndáchro ch'an:

—Tákjá, la inte. Ti ó tsochr'áxehen ir'ua la tsoxé éxi itsjen kotsjenta, kjánchó ti ó tsjiji tsaá la imá tsotsjá.

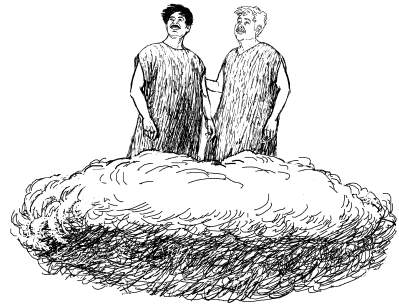
¹⁰Ndá kuákjaá ti libro intsí tjexraá ti ángel la kjonie. Ndá ti ó chr'axahañ ir'ua la imá ixé éxi itsjen ndá chr'éxin la imá kótsjá ti ó kjuíji nkaya tsana. ¹¹Ndá k'uetqan ch'an ndáchro ch'an:

—Ticháxin tsochronkaxián itén Díos inaá kixin tsihin nchónhña chjasin, nación, ngiva la ko rey.

Yaá sin ichr'án Díos tsochronkaxín

11 ¹*Andá ti ángel mé kjuajon ijnko ntavara éxi itji xikaha tsjehe, xrachqaxín nkehe, la ndáchro:

—T'ínkatjen tjáchoa ti nínko kuénté Díos, ti altar la ko kjaxin t'ékian nkekjaín ti sin tjejó ntiha tinkáchónki Díos. ²*Kjánchó ti ndasin la tjáchoahya kixin tíha la ó k'uáyéhe ti chojni tinkáchónkihya Díos kixin ts'etqan sin ti chjasin



*Ti yaá sin ichr'án Díos
(Ap. 11:3)*

Jerusalén iní nánó kot'o. ³Andá janhan tsochr'an yaá ti sin kuéntana tsochronkaxín sin ti nkehe chaxín kuéntana ti iní nánó kot'o la tsochóna sin ika tie.

⁴*Ti yaá sin i, mé ti yaá inta olivo la ko ti yaá candelero tjejó ti itjen Díos, ti Ìnché kuénté chjasintajni. ⁵Andá ti nkojín sin tjinkaon sich'ehe nkojín nkehe jínahña ti yaá sin, la xrohi ts'axrjexín ir'ua ti sin a, la tsjaka kaín ti chojni tsonínkakohen ti jehe sin hasta its'en sin. Andá ti nkojín sin tjinkaon sich'ehe nkojín nkehe jínahña ti sin a la kjaxin sin xikaha ts'enxín sin. ⁶*Jehe sin la tsochóna sin kjuachaxin ts'etqan sin kixin tsoxrákoahya ichrin ti iní nánó kot'o tsonixja sin itén Díos la ko tsochóna sin kjuachaxin kixin ti inta la ts'óna ijni la ko sinchekjasótexín sin chojni kaín ti

10:8: Ez. 2:8—3:3. 11:1: Ez. 40:3; Zac. 2:1, 2. 11:2: Lc. 21:24.

11:4: Zac. 4:3, 11-14. 11:6 a: 1Rs. 17:1; b: Ex. 7:17-19; c: 1Sam. 4:8.

ichin síin, itsjé vece éxi tjinkaon sin. ⁷*Andá ti ó tsjixin tsochronka sin ti itén Díos, ndá ti iko jiehe ts'axrjexín ti tòye nínka^k mé tsjajonko ti jehe sin, la ti iko mé tsjacha ts'óná ti jehe sin. ⁸*Andá ti cuerpo kuènté sin mé ts'ejótsínka ti ntja kuènté ti chjasin ijié, ti chjasin tsíkjak'enkani sin Ìnchéni ntacruz, mé kjaxin nchek'in sin Sodoma la ko Egipto. ⁹Andá ti iní ñao kot'o mé kaín chojni itsjé chjasin, kaín nkexrín tsjehe, kaín ngiva la ko kaín nación mé ts'ikon sin ti sin tsík'en ts'ejótsínka ntiha la tsjajonhña sin kjuachaxin tsoxravá. ¹⁰Andá kaín ti chojni chjasintajni la tsochéhe sin kixin ó ik'uén ti yaá sin a, la tsjasin sin kia la ko sinchekitonhen kícho sin nkehe kixin ó ik'uén ti yaá sin k'uéchronka itén Díos, kixin jehe sin la kjuaxróxinhña kuék'fxin sin ti kuék'ejó ti sin a. ¹¹*Kjánchó ti ó ts'atsínka ti iní ñao kot'o, la Díos sinchexechón ti jehe sin inaá la ts'aya sin ts'ejóxin toté sin, la kaín chojni ts'ikon ti jehe sin la imá tsochrakon. ¹²*Ndá yóí sin tsihin sin ijnko nkexro itsen tsonixja nkaya nkajní tsondáchro:

—Chrìña ntihi.

Ndá ijnko itji chrìinxín sin nkajní la kaín ti chojni nínkakohen ti jehe sin la k'uifkon sin kixin xikaha kóhen. ¹³*Ndá tuénxín imá

k'uínki nonte la ijnko ite parte ti chjasin ntiha la k'uitjãña la ko yato mil chojni ik'uén. Ndá kaín ti chojni xehe la imá chrákon sin la kjuankíxin kjuifkosáyehe sin Díos itjen nkaya nkajní.

¹⁴Mé tíhi ti yaáxin kjuachrakon kóhen, kjánchó ti nínxin kjuachrakon la ó kuichjina.

Ti yatoxin trompeta

¹⁵*Andá ti yatoxin ángel k'uánao ti trompeta la kuíhin sin ijnko itan nkajní itsen ndáchro:

Kaín kjuachaxin kuènté ti chjasintajni mé kjaxin k'óna kuènté Díos la ko Cristo kixin jehe ch'an ts'etoan ch'an nkochríxín.

¹⁶Andá ti veinticuatro ti sin táda tjejótjaxin sin ti trono itjen nkayakon Díos mé k'uejóxin toch'in sin hasta kéhe ikja sin nonte la chjéhe sin Díos kjuasáya. ¹⁷Ndáchro sin:

Tjáhani kjuasáya, Ìnchéni Díos, chonta kaín kjuachaxin.

Jaha xráxín kjuák'e, itjen la ko xik'inka inaá.

Jaha k'uayéhé ti kjuachaxin ijié,

la jaha tsjankíxian tsétoan.

¹⁸*Kaín nación kónínkaon, kjánchó ó ikui ti ñao sinchekjasóte sin

^k 11:7 *tòye nínka* abismo

11:7 a: Dn. 7:7; Ap. 13:5-7; 17:8; b: Dn. 7:21. 11:8: Is. 1:9, 10. 11:11: Ez. 37:10. 11:12: 2Rs. 2:11. 11:13: Ap. 6:12; 16:18. 11:15: Ex. 15:18; Dn. 2:44; 7:14, 27. 11:18 a: Sal. 2:5; 110:5; b: Sal. 115:13.

Ó ikui ti ñao sinchekitoexián
 ijié ti sin tsík'en
 la ko jaha tsjénkehé ti sin
 kjuít'aha ixra chrónkaxín
 ti itan,
 ti sin ó kjuínchetjóá la ko ti
 sin kjuíkosáyehe ti ihniá,
 á chojni nteto o chájan ntsíntí.
 La jaha sinchek'itjáña ti nkexro
 nchek'itjáña ti chjasintajni.

^{19*}Ndá xitjehe ti ninko kuènté
 Díos itjen nkaya nkajní, ndá
 k'uíkon sin kixin ntiha itjen ti arca
 tjejóya ti nkehe tsík'etqan Díos.
 Ndá tuénxín k'uixin kjónkíxín,
 k'uixin ruido la ko k'uixin kjóna la
 ko k'uínki nonte la ko k'uaniá toni.

Ti chojnichjin la ko ti dragón

12 ¹Ndá chr'éxin mé
 k'uíquán kóhen ijnko
 nkehe ijié ti nkajní: mé ikui ijnko
 chojnichjin chóna iké tjákini éxi
 ñao tsjehe la ti nitjó itjen chrínki
 ti toté tjan la ko tjenkáya ijnko
 corona chóna teyó konotsé ti ikja
 tjan. ²Ti chojnichjin i mé í jóhya¹
 tjan la t'óyako tjan tóxakohen
 tjan kixin tjeté sinchekokjíhi
 tjan ti ixjan. ^{3*}Xrínahña kóhen
 ijnko nkehe ijié ti nkajní: mé ikui
 ijnko dragón kjátse chóna yato
 ikja la ite ntèe la chóna corona
 nkojnko ti ikja. ^{4*}Landá ti ntañé
 mé k'uitjatsaxín níxin parte ti

konotsé síin nkajní la ik'ue xrákoa
 chjasintajni. Ndá kjuák'e nkayakon
 ti chojnichjin i séhya sinchekokjíhi
 ti ixjan kixin tjinkaon sinie ti xjan
 ti ó tsokjíhi. ^{5*}Ndá ti chojnichjin
 mé kokjíhi tjan ijnko xjan ndoa.
 Jehe ch'an mé tsochóna ch'an
 ijnko vara chika ts'etqoxín ch'an
 kaín nación. Kjánchó ti ixjan
 kjuínchekokjíhi tjan mé sákjuíko
 Díos ti itjen ti trono kuènté ch'an.
⁶Landá ti chojnichjin la kuinká
 tjan sákjuí tjan nteje kixin ntiha
 itjen ijnko nketí tsjak'e tjan
 tsíkjich'éna Díos la ntiha tsoxrajon
 nkehe sinie tjan iní nánó kot'o.

^{7*}Ndá xrínahña k'uixin ijnko
 kjuanínkaon ijié ti nkajní; mé
 ti ángel Miguel la ko ti íso sin
 ángel mé kjuajonko ti dragón
 la ko ti ángel kuènté ti dragón.
⁸Kjánchó kjuachahya ti dragón
 la í xrokjuahya k'uejó sin
 nkaya nkajní isé. ^{9*}Ndá xíkaha
 kuakitsjexín sin nkajní ti dragón^m,
 ti konche ósé ikjí mé it'in diablo
 la ko Satanás, ti nkexro ch'iyehé
 ti chojni síin kuenté chjasintajni
 la ko kaín ti ángel kuènté, la ik'ue
 sin xrákoa chjasintajni.

^{10*}Ndá kuihan itén ijnko nkexro
 nkaya nkajní itsen ndáchro:
 —Ijie la ó ikui ti kjuachón,
 ti kjuachaxin la ko ti t'etqaxín
 Díos kuènténi la ko ti kjuachaxin

¹12:2 jóhya í jóhya tjan tsochonta tjan ixjan embarazada ^m 12:9 dragón ti konche
 ósé ikjí mé it'in diablo la ko Satanás

11:19 a: Ap. 8:5; 16:18; b: Ap. 16:21. 12:3: Dn. 7:7. 12:4: Dn. 8:10.

12:5 a: Is. 66:7; b: Sal. 2:9. 12:7: Dn. 10:13, 21; 12:1; Jud. 1:9.

12:9 a: Gn. 3:1; b: Lc. 10:18. 12:10: Job 1:9-11; Zac. 3:1.

kuènté Cristo kixin ó kjuixin k'uaxrjexín nkajní ti nkexro kuék'eka ijie ti kichóni, ti nkexro k'uekjanchia ijie nchakotjin la ko tie nkayakon Díos. ¹¹ Ti sin kichóni mé kjuacha sin kuaá sin kixin ti ijnie ti Kolélo k'uitjí la ko ti nkehe jina chrónkaxín sin la chrákonhña sin kjónté ik'uén sin. ¹² Méxra ijie la tsochéhe ti nkajní la ko kaín ti nkexro tjejó ntiha. Kjánchó nóa ti nkexro tjejó chjasintajni la ko ti ndañoao kixin ó k'uinkajin ti jínahña la imá nínkaon kixin nohe kixin í kanhño isé its'e.

¹³ Andá ti dragón ti konohe kixin k'uánótjexin nkajní ndá kjuankíxín chréhe ti chojnichjin kóchóna ijnko xjan ndoa kixin chrók'óná. ¹⁴ *Kjánchó Díos chjéhe ti chojnichjin yaá kañeñee ijie kuènté kotjuanhnko kixin jina tsjaká tjan sátsji tjan nteje tsinkéhe tjan ti dragón. Sátsji tjan la ntiha tsoxrajon nkehe sinie tjan iní nánó kot'o. ¹⁵ Ndá ti dragón mé kuakitsjexín ir'ua yeé ìnta éxi ijnko ndarío kixin ts'átjoáko ti chojnichjin. ¹⁶ Kjánchó ti nonte la kjuínkítsa ti jehe tjan kixin ti nonte la kuakitjéhe ti ir'ua la ik'ui kaín ti ìnta k'uaxrjexín ir'ua ti dragón. ¹⁷ Andá ti dragón la imá kónínkakohen ti chojnichjin la sákjuikjeyá ti sin tsík'axrjeníxín tjan kixin tsjajonko ch'an ti jehe sin, mé tíha la kaín ti sin titekaon

ti nkehe tsík'etjoan Díos la ko titekaon ti nkehe tsíchronka Jesucristo. ¹⁸ Andá ti dragón la k'uéchóhen ti chrínta ndañoao.

Ti yaá bestia

13 ¹*Kjuak'éxian toténá chrínta ndañoao la k'uíkuān k'uaxrjexín ntiha ijnko iko ijie la ko imá jiehe chóna yato ikja la ko ite ntéé la nkojnko ti ntéé mé chóna nkojnko corona la nkojnko ikja mé chóna nkehe t'ándaxíexín Díos. ²*Ti iko ijie k'uíkuān mé yóhe éxi ijnko kotónchi nteje, kjánchó ti toté la éxi toté ko oso la ti ir'ua la éxi ir'ua koxra. Ti dragón mé kjuajon kjuachaxin kixin imá ts'etjoan ti iko ijie. ³ Andá ijnko ikja ti iko mé tsíchrít'o ijie la chóna chrók'uenxín, kjánchó ti tsíchrít'o la kuitohe jina, ndá kaín chojni kuènté chjasintajni la chrákon sin kixin xíkaha kóhen ndá kuitekaon sin ti iko ijieⁿ a. ⁴ Ndá kjuíkosáyehe sin ti dragón kixin jehe kjuajon ti kjuachaxin k'uáyéhe ti iko ijie, la kjaxin kjuíkosáyehe sin ti iko ijie ndáchro sin:

—¿Xá nkexro chrókóyóhe éxi ti iko ijie i, la ko xá nkexro chrókjuacha chrókjuajonko?

⁵*Ti iko ijie i la kjaxin k'uáyéhe kjuachaxin tsonixja la tsondáchro kixin t'etjoan la ko ts'ándaxínhin Díos la chóna kjuachaxin ts'etjoan

ⁿ 13:3 iko ijie monstruo

12:14: Dn. 7:25; 12:7. 13:1 a: Dn. 7:3; b: Ap. 17:3, 7-12. 13:2: Dn. 7:4-6.

13:5: Dn. 7:8, 25; 11:36.

iní nánó kot'o. ⁶Ndá xikaha kjuích'e ti iko ijíé, k'uándaxihín Díos la ko k'uándaxihín ti ihnié ch'an la ko ti nínko itjen nkaya nkajni la ko kaín ti sin tjejó ntiha. ^{7*}Kjaxin k'uáyéhe kjuachaxin kixin tsjajonko ti sin tinkáchónki Díos hasta ts'óná la ko kjaxin k'uáyéhe kjuachaxin kixin ts'etuehen chojni kaín nkexrín tsjehe, kaín chjasin, kaín ngiva la ko kaín nación. ^{8*}Ndá kaín ti chojni síin chjasintajni mé kjuíkosáyehe ti iko ijíé. Mé ti chojni a la xráxín sínixinhña ihnié sin ti ndesi k'óna chjasintajni, la ko kjaxin sínixinhña ihnié sin ti libro kuènté kjuachón, chóna ti Kolélo k'óná sin.

⁹Ti nkexro jína tihin la chrókuihin tíhi. ^{10*}Ti nkexro sátsjiko sin ndoehjiso la ndoehjiso sátsji sin; ti nkexro tsjayaxin espada la espada ts'enxín. Tíhi mé t'axrjexin kixin ti sin tinkáchónki Díos la ticháxin ts'itja sin kixin, kjónté tsjasóte sin, la tsítóehya sin tsinkáchónki sin Díos.

¹¹Andá chr'éxin k'uíkuān ijnko iko ijíé k'uaxrjexin nonte, mé chóna yaá ntéé éxi ntéé ijnko kolélo, kjánchó nixja éxi ti dragón.^o ¹²La kjaxin chóna kaín ti kjuachaxin éxi chóna ti iko ijíé saoxín la t'etuehen ti chojni síin chjasintajni kixin tsinkáchónki ti iko ijíé saoxín, mé ti iko tsíchrít'o ikja ndá kuitohe jína. ¹³La kjaxin

kjuasin kjuaxroan ijíé la hasta xrohi k'uánótjexin nkajni ikui chjasintajni, la nchónhña chojni k'uíkon. ¹⁴Ndá xikaha kjuích'iyehé itsjé chojni kixin ti kjuaxroan kjuasixín ti kjuachaxin tsíkjajon ti iko ijíé saoxín. Ndá chr'éxin la k'uetoan kixin ti chojni síin chjasintajni mé sich'éna ijnko nkehe tsíkjanoña tsotsjehe éxi ti iko saoxín tsíchrít'oxin espada la naxa kjuák'echón. ¹⁵Andá k'uáyéhe kjuachaxin kixin jína tsochjéhe kjuachón ti nkehe tsíkjanoña kuènté ti iko ijíé saoxín, ndá jína tsonixja la ko ts'óná ti nkexro tsinkáchónkihya ti nkehe a.

¹⁶Kjaxin ts'etoan kixin kaín chojni la ko kaín chájan, chojni rico o chojni nóa, chojni ch'exón ixra o náhi, mé tsochóna xroye^p itja sin chjina o totjín sin. ¹⁷La ninkexró xrokjuahya ts'ena la ninkexró xitjahya sinchekji ti chónahya ti xroye o ihnié ti iko ijíé o ti número kuènté ti ihnié ti iko. ¹⁸Tíhi la ticháxin tsiénxín chojni jína. Ti nkexro tienxín la chrókónohe kixin ti número kuènté ti iko ijíé, mé número kuènté chojni mé tíha la seiscientos sesenta y seis.

Ti isón kuènté ti ciento cuarenta y cuatro mil chojni

14 ^{1*}Ndá tsjáha la k'uíkuān kixin ti Kolélo la tjexín toté chritaón ti ijna Jerusalén.

^o 13:11 *dragón* ti konche ósé ikjí mé it'in diablo la ko Satanás ^p 13:16 *xroye* ti marca tsochonta itja sin o totjín sin

13:7: Dn. 7:21. 13:8: Sal. 69:28. 13:10: Jer. 15:2; 43:11. 14:1: Ez. 9:4; Ap. 7:3.

©2016 Wycliffe Bible Translators, Inc

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

Jehe ch'an la ko ciento cuarenta y cuatro mil chojni tjejóko ch'an chón̄ta ihnié ch'an la ko ihnié ti It'é ch'an ti totjín sin. ²Ndá chr'éxin kuihan ijnko itan nkaya nkajní, éxi ti ruido kuènté ti ndarío ijie la ko éxi ti tjonta itsen. Ti itan kuihan la éxi itsje chojni it'in isón arpa. ³La itsje sin ijnko canto nixin nkayakon ti trono la ko nkayakon ti noó sin tjejóchón la ko ti sin táda. La ninkexró xrokjuahya t'itja ti canto itsje sin; jehó ti ciento cuarenta y cuatro mil, ti sin kuaá tsik'axrjekjaxín ti chojni síin chjasintajni. ⁴Ti sin i mé kóchóntahya sin chojnichjin ókjé, la tjóá tjejó sin, chréhe sin ti Kolélo kjónté nketí sátti. Jehe sin mé kuakitsekjaxín Díos ti síin ijie; la jehe sin mé ti ofrenda saoxín k'uáyéhe Díos la ko ti Kolélo. ⁵*La k'uaxrjexínhña ninkehó kjuach'ia ti ir'ua sin, la ninkehó ijie chóntahya sin ti tjejó sin nkayakon ti trono kuènté Díos.

**Ti nkehe chrónka
ti iní ángel**

⁶Andá k'uíkuān ijnko ángel tjetjaká nkosiñe nkajní chronka ti itan tsaáxini nkochríxín kixin tsihin ti chojni síin chjasintajni la ko kaín nación, chojni kaín nkexrín tsjehe, kaín ngiva la ko kaín chjasin. ⁷Ndá ti ángel mé itsen ndáchro:

—Tjíkosalayehéra Díos la ko chjehéra kjuasáya kixin ó kjuixraká ti ñāo sinchekitōexín ch'an ijie kaín chojni. Tjikosalayehéra ti nkexro kjuich'éna nkajní la ko chjasintajni, ndañāo la ko ti sít'axrje inta.

⁸*Ndá chréhe ti yaáxin ángel, ndáchro:

—Ó kjuixin k'uitjáña, ó kjuixin k'uitjáña ti chjasin ijie, ti chjasin Babilonia. Ti chjasin kjuakohe kaín ti iso chjasin tsjasin ijie la ko tsinkáchónki ti nkehe tsíkjanõña.

⁹Ndá chr'éxin chréhe ti nixin ángel la itsen, ndáchro:

—Ti nkójin nkexro tsjikosalayehé ti iko ijie la ko ti nkehe tsíkjanõña kuènté o tsochón̄ta xroye ti totjín o ti itja chjina, ¹⁰*la Díos imá tsonínkaon landá sinchekjasótexín ch'an kaín sin ti xrohi la ko azufre, mé ti sin ángel la ko ti Kolélo la ts'ikon nkexrín tsjasóte sin. ¹¹*Ti ihnchi kuènté ti xrohi tjasótexín sin mé tsochrin nkochríxín la xrokjuahya tsok'éhe sin nchakotjin la ko tie kixin kuinkáchónki sin ti iko ijie la ko ti nkehe tsíkjanõña kuènté la ko chón̄ta sin ti xroye kuènté ti ihnié. ¹²Méxra ti nkexro tinkáchónki Díos la ko nchexiteyá ti nkehe t'etōan ch'an la ko titoéhya sin chréhe sin ch'in Jesús, la ts'oxrjéhya sin.

¹³Ndá kuihan ijnko itan kuiuin nkajní ndáchro:

14:5: Sof. 3:13. 14:8: Is. 21:9; Jer. 51:8; Ap. 18:2.

14:10 a: Is. 51:17; b: Gn. 19:24; Ez. 38:22. 14:11: Is. 34:10.

—Ikjian tíhi: “Náxrjón chéhe ti nkexro its'en tinkáchónki Ìnchéni ndesi ijie.” Jeén xíkaha, ichro Nchakuén Díos. Jehe sin mé tsok'éhe sin kixin ó kjuích'e sin ixra la Díos tsjenkehe ti jehe sin kaín ti ixra jína kjuích'e sin.

Ti nkehe tsík'óna chjasintajni

¹⁴*Ndá tsjáha la k'uíkuān ijnko itji tjóá la chritaón ti itji la tetjaxin ijnko nkexro tsjehe éxi ti Xjeen Díos k'óna Chojni, la tjenkáya ijnko corona tsík'ónaxín oro ti ikja ch'an la ko tjexraá ch'an ijnko chika hoz imá taté.

¹⁵*Andá ijnko ángel k'uaxrjexín nínko mé itsen nixjehe ti nkexro tetjaxin chritaón ti itji, ndáchro:

—Ichr'án ti hoz kuéntá la itjaa ti nkehe k'óna kixin ó kjuixraká ti ñao, la ti nkehe tsík'óna chjasintajni la ó tsícha.

¹⁶Ndá ti nkexro tetjaxin chritaón itji mé ichr'án ti chika hoz kuénté chjasintajni la kjejo ti nkehe tsík'óna ntiha.

¹⁷Ndá chr'éxin mé k'uaxrjexín ijnko ángel ti nínko itjen nkaya nkajni la kjaxin tjexraá ijnko chika hoz imá taté. ¹⁸Ndá k'uaxrjexín ijnko ángel ti altar la chóna kjuachaxin ts'etuehen ti xrohi la itsen k'uéyehe ti nkexro tjexraá ti chika hoz imá taté ndáchro:

—Tjankíxian ichr'án ti chika hoz kuéntá, la itjaa ti ito uva tsík'óna chjasintajni kixin ti ito la ó tsíchjé.

¹⁹Ndá ti ángel kjuínchek'atsínka ti chika hoz chritaón ti chjasintajni la k'uuijn ti ito uva ndá k'uénka ch'an ti ito ijnko nkehe ijie ts'éña ch'an. Tíha mé t'axrjexín kixin Díos mé xíkaha sinchekjasóte kaín chojni. ²⁰*Ndá ti ito uva mé ndója chjasin k'uénxin ch'an, la ntiha mé k'uaxrjexín ijni la kuichjéhe éxi noixín ti freno kuénté kokate la éxi iní ciento kilómetro xíkaha kuichjéhe.

Ti yato ángel la ko ti ichin tsjixixín

15 ¹Ndá k'uíkuān nkajni ijnko kjuaxroan ijie: mé yato sin ángel kjuikao ti yato ichin tsjixixín tsonfexín chojni, mé ti ichin mé tíha ti kjuanínkaon kuénté Díos tsjixixín.

²Kjaxin k'uíkuān éxi ijnko ndañaó éxi xrosenta tsjehe sinkíkjan xrohi. Ndá chjinaxón ti ìnta mé tjejóxin toté ti sin tsíkjacha tsíkajonko ti iko ijie la ko kuinkáchónkihya ti nkehe tsíkjanoña kuénté ti iko a la chónahya sin ti xroye la ko ti número kuénté ti iko ijie, mé tjejóxin sin toté sin chritaón ti ndañaó éxi xrosenta tsjehe la xraá sin arpa tsíkajon Díos.

³*Ndá itsje sin ijnko canto kuénté Moisés, ti nkexro kjuích'ehe ixra Díos, la ko ti canto kuénté ti Kolélo, ndáchro:

Imá ijíé ti kjuaxroan kuèntá la
ko kaín ti nkehe tsíkjich'éna.
Ìnchéni Díos, chonta kaín
kjuachaxin.

Ndoá la ko chaxín ti ntja
kuèntá.

Jaha mé ti Rey t'etōan kuenté
chjasintajni.

⁴ *¿Xá nkexro chróchrakueñhña
ti jaha, Ìnchéni?

¿Xá nkexro chrókuikosáyahya
kixin jahuá ti nkexro tjóá?

Kaín nación itsi sin la
tsjikosáyehe sin ti jaha
kixin ó k'uiskon sin ti ixra jína
kjuich'e.

⁵ *Kjuixin tíha, ndá tsjáha la
k'uíkuan xitjehe ti nínko itjen
nkaya nkajní, ti cuarto tjejóhjna
ti nkehe tsík'etōan Díos. ⁶ Andá
ti nínko mé k'uaxrjexín ti yato
sin ángel kjuikao ti yato ichin la

tjejóchr'inkáya sin ika lino tjóá
la ko tjákini, la chóna sin ijnko
cinturón tsík'ónaxín oro chjina ti
ntakuin sin. ⁷ Ndá ijnko ti noó ti
sin tjejóhón mé kjuajon nkojnko
copa tsík'ónaxín oro kuákja
ti yato ángel, andá ti copa mé
síkaón ti nkehe tsjasótexín chojni
kjuajon Díos, ti nkexro tjechón
nkochríxín. ⁸ *Andá nkaxehen ti
nínko la kaón ihnchi kuixin ti
kjuachaxin ijíé kuènté Díos, la
ninkexró xrokjuahya ts'ixehen
ntiha hasta tsjixinjña ts'atsínka
ti yato ichin kjuikao ti yato sin
ángel.

Ti yato copa

16 ¹ Ndá kuihan ijnko itan
itsen k'uaxrjexín ti
nkaxehen nínko, ndáche ti yato
sin ángel:



*Ti yato copa
Ap. 16:1)*

15:4 a: Jer. 10:7; b: Sal. 86:9. 15:5: Ex. 38:21.
15:8: Ex. 40:34; 1Rs. 8:10, 11; 2Cr. 5:13, 14; Is. 6:4.

—Sátjia t'itjía ti nkehe tjiá ti yato copa chritaón chjasintajni kixin tíha kũixĩn ti itjen Díos kixin tsjasótexĩn chojni.

²*Ndá sákjuí ti ángel saoxín, la k'uitjĩ ti nkehe tjiá ti copa chritaón chjasintajni. Ndá kaín ti chojni chóna ti xroye kuèté ti iko ijie la ko tjikosáyehe ti nkehe tsíkjanõña mé k'uaña sin tosóa, la imá tjtóte la ko ixra.

³Andá ti yaáxin ángel k'uitjĩ ti nkehe tjiá ti copa chritaón ndañao. La ti ndañao la k'óna ijni éxi ijnié ijnko chojni tsíkjincheníhi kícho la kaín iko sínkanki ti inta la ik'uén.

⁴*Andá ti níxin ángel k'uitjĩ ti nkehe tjiá ti copa chritaón ti ndarío la ko ti inta sít'axrje tòye, landá ti inta la k'óna ijni. ⁵Ndá kũihan nixja ti ángel chóna kjuachaxin kuèté ti inta, ndáchro:

—Jaha mé ijnko nkexro jina kixin xikaha kjuinchekitoexián kaín ijie. Ìnchéni, jaha mé ijnko Díos jina, xráxin itjen la ko naxa itjen. ⁶Ti sin nínkakohan la k'õñá sin ti sin kuinkáchónki ti jaha la ko ti sin chrónkaxín ti itan, ndá ijie jaha chjehé sin ijni its'i sin kixin jehe sin kjueyá sin xikaha tsohen sin.

⁷Kjaxin kũihan ti itjen altar nixja ijnko nkexro ndáchro:

—Chaxín, Ìnchéni Díos, jaha chonta kaín kjuachaxin, ndoá

la ko jina kjuinchekitoexián ijie kaín chojni.

⁸Andá ti noóxin ángel k'uitjĩ ti nkehe tjiá ti copa chritaón ti ñao, andá ti ñao mé k'uaýehe kjuachaxin kixin tsochjáxin kaín chojni ti xrohi kuèté.

⁹Ndá kaín chojni chjánxin ti xrohi kuèté ti ñao, la kjónté xikaha, la kjuinkíhya sin ti nkehe tjenkayáxin sin la kjuikosáyehya sin Díos, la ícha k'uándaxihĩn sin ti nkexro chóna kaín kjuachaxin.

¹⁰*Ndá ti n'óxin ángel la k'uitjĩ ti nkehe tjiá ti copa chritaón ti trono t'etoxín ti iko ijie. Ndá ti kuék'etoxán ti iko ijie la k'uúxin tié. Ndá kaín chojni kónietja sin ñejen sin kixin ti kjuatjtóte chóna sin. ¹¹La kjónté xikaha la kjuinkíhya sin ti nkehe nduáhya tjenkayáxin sin la k'uándaxihĩn sin ti Díos itjen nkajni kixin ti kjuatjtóte kuèté ti tosóa chóna sin la kuítoehya sin ti nkehe nduáhya kjuích'e sin.

¹²*Andá ti njonxin ángel k'uitjĩ ti nkehe tjiá ti copa chritaón ti ndarío ijie it'in Éufrates. La ti ndarío la kjuixé la xitjehe ijnko ntia tsjixĩn ti sin rey tsjixĩn ti tjitoxin ñao.

¹³Ndá k'uíkuan kixin ir'ua ti dragón^a la ko ir'ua ti iko ijie la ko ir'ua ti profeta nduáhya tjako^r mé k'uaxrjexín iní nchakuén jínahña tsjehe éxi korána.

¹⁴Tíha mé nchakuén jínahña

^a16:13 *dragón* ti konche ósé ikjĩ mé it'in diablo la ko Satanás ^r16:13 *profeta nduáhya tjako* falso profeta

16:2: Ex. 9:10. 16:4: Ex. 7:17-21; Sal. 78:44. 16:10: Ex. 10:21. 16:12: Is. 11:15.

kjuakoxin kjuaxroan ijié. Andá tíhi kjuínchenkotsé kaín ti sin rey siín chjasintajni kixin tsjajon sin ti ñao kuénté ti Díos chóna kaín kjuachaxin. ¹⁵*“Tsjehera, janhan la titàya tsjasé éxi ijnko xíchee. Díos sincheñao ti nkexro tjejótsjehe la ko t'ayakohen ti iké kixin chrók'uájihya tjóchín la chrókósuèhya kixin chrókónoxín kixin tjóchín sin.”
¹⁶*La ti nchakuén jínahña mé kjuínchenkotsé ti sin rey ti ijna kuénté Meguido, mé ngiva Hebreo la it'in Armagedón.

¹⁷Andá ti yatoxin ángel k'uitjí ti nkehe tjía ti copa chritaón ti xrínto, ndá nkaxehen ti nínko itjen nkaya nkajni mé k'uaxrxjén ijnko itan, kuixín ti itjen ti trono mé itsen nixja, ndáchro:

—Ó kjuixin xiteyá tíhi.

¹⁸*Ndá k'uixikjónkxín, k'uixin ruido la ko k'uixikjonta la ko imá fuerte k'uínki nonte. Mé tíha la xikahña kóhen ndesi xránkixín k'uixin chojni ti chjasintajni.
¹⁹*Ndá ti chjasin ijié mé xitjehe ti nonte la k'óna iní, la ko kaín ti chjasin siín chjasintajni la k'uitjáña. Kjaxin k'uitjáñehña Díos ti chjasin imá ijié it'in Babilonia, la tíha mé kaín kjuaníkaon kuénté ch'an kjuínchekjasótéxín ch'an.
²⁰*La kaín nonte ntsínsí siín nkosiñe ndañao la ko kaín

ijná mé k'uitjáña. ²¹*Ndá nkajni k'uánótjexin toni ijié, yexín cuarenta kilo, mé xrátja itsjé chojni. Andá ti chojni la antsí kónínkaon sin k'uándaxhín sin Díos kixin xikaha kóhen la imá kjuasótéxín sin ti toni.

Ti chojnichjin la ko ti iko ijié

17 ¹*Ndá ikui ijnko ti yatoxin ángel chóna ti yato copa la ndáchro:

—Xrákia ntihi, ndá tsjáhohá nkexrín tsjasóte ti chojnichjin tjasin ijié kítjaxin chritaón ti nchónhña ndañao. ²*Ti sin rey t'etoan chjasintajni la kjuasiko tjan ijié la ti chojni siín chjasintajni mé kókoanxin sin ti vino kjuajon tjan ndá xikaha kjaxin kjuasiko tjan ijié.

³*Andá chr'éxín sákjuíko Nchakuén Díos ti janhan nó nteje, ndá ntiha k'ufkuan ijnko chojnichjin kjkjen chritaón ijnko iko ijié, kjátse tsjehe, la kuénté ti iko ijié mé sínixín nkehe t'ándaxíenxín Díos la chóna yato ikja la ko ite ntèé. ⁴*Ti chojnichjin mé chr'inkáya ika morado la ko kjátse tsjehe la ko chóna chika oro la ko ixro náxrjón la ko ixro perla ti iké tjan, la kjaxin xraá tjan ijnko copa tsík'ónaxín oro síkaón ti nkehe jínahña tsjasixín tjan ijié. ⁵Ti totjín tjan mé kjínixín ijnko nkehe ninkexró tienxínhña,

16:15: Mt. 24:43, 44; Lc. 12:39, 40; Ap. 3:3. 16:16: 2Rs. 23:29; Zac. 12:11.

16:18: Ap. 8:5; 11:13, 19. 16:19: Is. 51:17. 16:20: Ap. 6:14.

16:21: Ex. 9:23; Ap. 11:19. 17:1: Jer. 51:13. 17:2: Is. 23:17; Jer. 51:7.

17:3: Ap. 13:1. 17:4: Jer. 51:7.

ndáchro: “Babilonia ti chjasin imá ijíé, ñé kaín ti chojnichjin tjasiko ijíé itsjé chojnindoa la ko kaín ti nkehe jínahña síin chjasintajni.”

⁶Ndá chr'éxin kónona kixin ti chojnichjin la tsékoanxín tjan ijníé ti sin tinkáchónki Díos la ko ijníé ti sin tsík'en kixin kuinkáchónki sin Jesús. Ndá ti ó k'uíkuan xíkaha la imá chrakuan. ⁷Ndá ti ángel ndáchro:

—¿Nkekuènté imá chrakuan?

Janhan tsotjanka nkehe t'axrjexín ti chojnichjin la ko nkehe t'axrjexín ti iko ijíé kíjken tjan chónata yato ikja la ko ite ntèé. ⁸*Ti iko ijíé k'uíkuan mé kuék'e ósé, kjánchó ijie la í kohya, kjánchó tsochriixín ti tòye nínka inaá ndá chr'éxin its'en. Andá ti chojni síin chjasintajni sínixíhña ihnié sin ti libro kuènté kjuachón ndesi k'óna chjasintajni, mé imá tsochrakon sin ts'ikon sin ti iko ijíé kuék'e la ijie í kohya, kjánchó xíkjan inaá.

⁹Ti nkexro tienxín la chrókiénxín kixin ti yato ikja ti iko mé t'axrjexín ti yato ijna kíjken ti chojnichjin. ¹⁰La tíha mé kjaxin t'axrjexín yato sin rey, in'ó ti sin rey la í t'etuanhña sin ijie, ndá ijnko ti jehe sin la t'etóan ijie la ti íjnko la naxa tihya. Andá ti ó itsji la kanhño isé ts'etóan. ¹¹Ti iko ijíé kuék'e ósé la ijie la í kohya, mé tíha ti jníxin rey, la tíha mé ijnko ti yatoxin rey la chr'éxin la its'en.

¹²*Ti ite ntèé k'uíkuan mé ite rey naxa t'áyèhya kjuachaxin

ts'etóan. Kjánchó ts'áyéhe kjuachaxin ts'etóanko ti iko ijíé ijnko hora koá. ¹³Ite ti sin rey í la nkokoá tsjenkayáxin sin la tsochjéhe sin ti kjuachaxin kuènté sin ti iko ijíé kixin ts'etóan. ¹⁴La tsjajonko sin ti Kolélo, kjánchó ti Kolélo la tsjacha kixin jehe ch'an mé ti Inché kaín ti chojni t'etóan la ko jehe ch'an mé ti Rey kuènté ti sin rey, la ti sin tjejóko ch'an mé tsík'éyèhe ch'an la tsíkjejá ch'an la jína nchexiteyá.

¹⁵Kjaxin ndáchro ti ángel:

—Ti ñta k'uíkuan la chritaón kíjjaxin ti chojnichjin tjasiko ijie itsjé chojnindoa, mé tíha la kaín chjasin, kaín chojni, kaín nación la ko kaín ngiva. ¹⁶Andá ti ite ntèé k'uíkuan chónata ti iko ijíé mé tsonínkakohen ti chojnichjin tjasin ijie, la tsítóhe sin jehó tjan la ko tsotjóchin tjan la sinie sin ti ntøe tjan la ko tsjaka sin tjan. ¹⁷Díos tsík'etuehen asén sin kixin sich'e sin éxi tjinkaon ch'an, kixin nkokoá tsjenkayáxin sin la ko tsjajon sin ti kjuachaxin kuènté sin ts'áyéhe ti iko ijíé kixin ts'etóan hasta tsoxiteyájia ti nkehe tsíndáchro Díos. ¹⁸Ti chojnichjin k'uíkuan mé tíha ti chjasin ijíé t'etuehen ti sin rey t'etóan chjasintajni.

K'uitjáña ti chjasin Babilonia

18 ¹Ndá chr'éxin k'uíkuan íjnko ángel k'uínkajinxin nkajni chónata nchónhña kjuachaxin landá ti chjasintajni

la k'uínkaséña kixin ti ángel la imá tjákini. ²*Ndá ti ángel la itsen ndáchro:

—Ó k'uitjáña, ó xika ti chjasin ijié Babilonia. La k'óna ndoe ti jínahña la ti t'iximáxin nchakuén jínahña la ko kaké ti iko xritjaká la ko itjuéé kaín iko jiehe náxrjónhña. ³*Kixin kaín nación kókoanxin ti vino kuénté ti nkehe jínahña kjuajon tjan la ko ti sin rey t'etoan chjasintajni la kjuasiko tjan ijié. La ti sin nchekji nkehe kuénté chjasintajni la kórico sin kixin jehe tjan k'uena tjan itsjé ti nkehe xrinchekji sin.

⁴*Ndá kuihan ijnko itan kuixin nkaya nkajni ndáchro:

—T'axrjéxinra ti chjasin méhe, jahara chojni tinkáchónki ti janhan, kixin chrókjuásinhñara ijié éxi jehe tjan la ko chrókjuasótexínhñara ti nkehe tsohen ntiha. ⁵*Kixin ti ijié tjasin tjan mé k'uánki hasta kjuíjixraká nkajni la Díos xráxinkaon ti nkehe nduáhya kjuích'e tjan. ⁶*Chjehéra tjan éxi ti nkehe kjuích'ehe tjan íso chojni la ko tjénkehéra tjan yáya éxi ti nkehe kjuích'e tjan. La ch'énara yáya fuertexin ti nkehe its'i tjan éxi ti tsikjich'éna tjan ik'ui íso chojni. ⁷*Antsí chrókjuasóte tjan éxi ti nkehe kjuích'ehe tjan íso chojni kixin kjuínchehnke tjan la ko k'uéchóna tjan kaín

nkehe kóxríhñ tjan. Kixin jehe tjan ndáche tjan asén tjan: “Ntihi tétjaxian éxi ijnko reina. Janhan la jehya ijnko chojni ik'án la ko tsjasótehya janhan.” ⁸Méxra nkokoa ñao itsi kaín ti kjuaxikaon tsohen tjan: its'en tjan, tsjasóte tjan la ko ts'énxín tjan kjinta la ko tsochexín tjan xrohi kixin It'éni Díos chóna kaín kjuachaxin la sinchekjasóte ti jehe tjan.

⁹*Andá ti sin rey síñ chjasintajni tsíkjasinko tjan ijié la ko nchónhña kjuaxróxin k'uéchóna sin kixin ti nkehe k'uéchóna tjan la tsotsjánka sin la ko ts'èya sin ti ó ts'ikon sin ts'àya tjan ihnchi ti ó tsoche tjan. ¹⁰Ndá jehe sin la ikjín ts'ejó sin kixin tsochrakon sin kixin koí sin tsjasóteko sin tjan la tsondáchro sin:

—Nóa ti jaha chjasin ijié, chjasin Babilonia, ti chjasin imá t'etoan kixin titàya ikui ti kjuasótia.

¹¹*Ti sin nchekji nkehe la kjáxin tsotsjánka sin la ko ts'èya sin kixin xikaha kóhen ti chjasin a kixin í tsokohya nkexro ts'ena ti nkehe sinchekji sin: ¹²*éxi ti oro, plata, ixro náxrjón, perla, ika náxrjón tsík'ónaxín lino, ika seda, ika morado la ko kjátse; kjáxin kaín ti inta náxrjón xraxé, ti nkehe tsík'ónaxín bronce, ti nkehe tsík'ónaxín ñeno elefante la ko ixro mármol, ¹³canela, xroan xraxé

18:2 a: Is. 21:9; Jer. 51:8; Ap. 14:8; b: Is. 13:21; Jer. 50:39.

18:3: Is. 23:17; Jer. 51:7. 18:4: Is. 48:20; Jer. 50:8; 51:6, 45.

18:5: Gn. 18:20, 21; Jer. 51:9. 18:6: Sal. 137:8; Jer. 50:29. 18:7: Is. 47:7-9.

18:9: Ez. 26:16, 17. 18:11: Ez. 27:31, 36. 18:12: Ez. 27:12, 13, 22.

náxrjón, chinko xraxé náxrjón, xroan mirra, vino, aceite, harina najni la ko noa trigo, la ko kjaxin iko tamá nkehe, kolélo, kokate, carreta la ko chojni ch'exín ixra.

¹⁴La tsondáche sin ti chjasin:

—Í chontahya ti ito imá náxrjón k'uékóxríhan la ko kaín ti nkehe náxrjón tjete k'uéchonta la í ts'ikönhña ínaá.

¹⁵*Ti nkexro k'uékjinchekjihi nkehe ti chojni a, la kórico sin kixin ti nkehe kjuínchekjihi sin tjan. La ikjín ts'ejó sin kixin tsochraon sin kixin koí sin tsjasóte sin la tsotsjánka sin la ko ts'èya sin, ¹⁶la tsondáchro sin:

—Nóa ti chjasin ijié. Kuek'itsá ika lino náxrjón tsjehe la ko ika kjátse tie la ko kjátse la ko chóna chika oro la ko ixro perla tjete sínkí. ¹⁷*Andá nkoratókoá kjuéje kaín ti nkehe tjete k'uéchonta tjan —mé xikaha tsondáchro sin.

Kaín ti nkexro t'etöan ti ntabarco la ko ti sin síxehen ti ntabarco la ko ti sin ich'e ixra chritaón ndañao la kuítóhe sin ikjín ¹⁸*la ti ó k'uíkon sin ti ihnchi síchríinxín ti chjasin, la k'óyako sin, ndáchro sin:

—¿Xá nke chjasin chrókóyóhe ti chjasin ijié í?

¹⁹*La kuikjajin sin ikja sin inche la tsjánka sin, ndáchro sin:

—Nóa ti chjasin imá ijié. Ti sin k'uéchonta ntabarco chritaón

ndañao la kórico sin landá nkorató koá kjuixin k'uitjáña ti nkehe k'uéchóna sin.

²⁰*Andá kaín ti nkexro tjejó nkajni tsochéhe sin kixin xikaha kóhen ti chjasin a. Tócháhara jahara k'uájikoara Ìnchéni la ko jahara k'uéchronkaxinra itén Díos la ko kaínra kuinkachónkira ch'an kixin Díos kjuínchekjasóte ti tjan a, kixin kaín ti nkehe jínahña kjuích'e tjan.

²¹*Andá ijnko ángel chóna nchónhña kjuachaxin mé kjuatsen ijnko ixro éxi ijnko ixro kuènté molino la k'uénkí ndañao la ndáchro:

—Xikihi tsohan jaha, chjasin Babilonia, ti chjasin imá ijié, la í ts'ikönhña chojni chr'éxin. ²²*Í tsienhña sin isón kuènté ti arpa, i tsienhña sin tsotsje chojni, tsokohya ti isón kuènté flauta la ko trompeta ti ntia kuèntá la ko tsokohya ninkexró sich'e ixra ntiha la ko í tsienhña sin ninkehó ruido kuènté ti ixro molino. ²³*Í ts'inkaséñaxínhña xrohi kuènté ninkehó lámpara la ko í tsienhña ts'ixin kia tsotehe chojni. Kixin ti sin k'uékjinchekji nkehe ntiha ósé la imá kuék'etöan sin kuènté chjasintajni la k'uékjich'iyehé sin ti sin síin chjasintajni, k'uékjinchexroan sin la kjuích'iyehé sin kaín chjasin.

18:15: Ez. 27:31, 36. 18:17: Is. 23:14; Ez. 27:26-30. 18:18: Ez. 27:32.

18:19: Ez. 27:30-34. 18:20: Dt. 32:43; Jer. 51:48.

18:21 a: Jer. 51:63, 64; b: Ez. 26:21. 18:22: Ez. 26:13; Is. 24:8.

18:22: Jer. 7:34; 25:10.

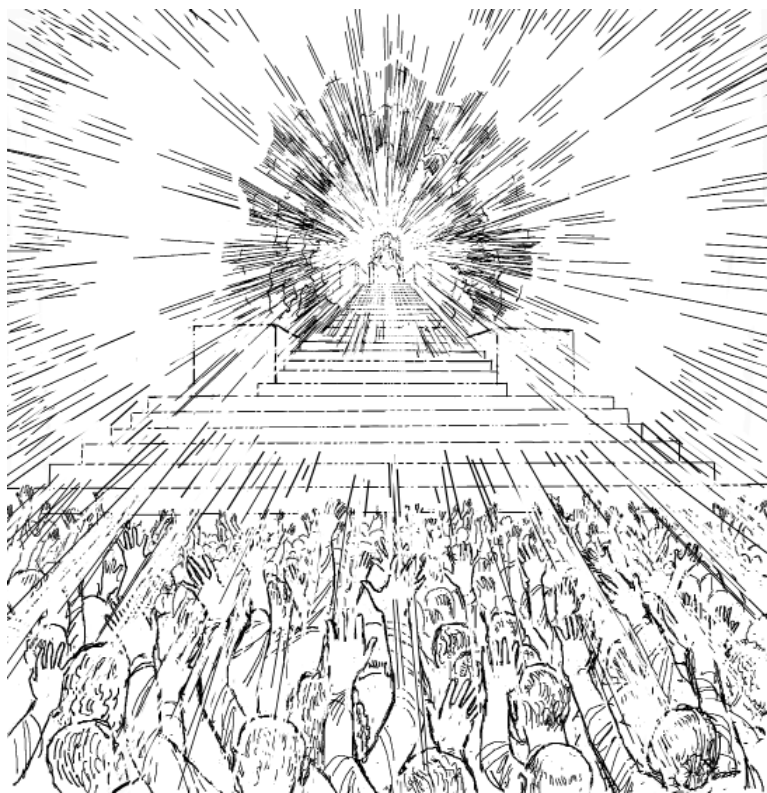
²⁴*Kixin ti chjasin ijíé mé kónoxín ijníé ti sin tsík'en k'uéchronka itén Díos la ko ti sin tinkáchónki Ìnchéni la ko kaín ti sin tsík'en kuenté chjasintajni.

Tjejótsje sin nkaya nkajní

19 ¹Ndá chr'éxin kuihan itén nchónhña nkexro tjejó nkaya nkajní itsen nixja, ndáchro:

¡Kjuasáya! Ti tsaáxini, kaín ti kjuasáya la ko ti kjuachaxin mé kuénté It'eni Díos.

²*Chaxín ndoá nchekitoexín ch'an kaín ijie, kixin jehe ch'an kjuínchekitoexín ch'an ijíé ti tjan k'uékjasiko ijie itsjé chojnindoá, la kjuachròde tjan kaín ti chojni síin chjasintajni,



*Chjéhe sin kjuasáya Ìnchéni nkaya nkajní
(Ap. 19:1)*

kjuích'e tjan itsjé nkehe
jínahña.

Jehe ch'an kjuínchekjasóte
ch'an ti tjan a kixin jehe
tjan k'óná tjan ti sin
k'uékjich'ehe ixra Díos.

³*La chr'éxin ndáchro sin ínaá:

—¡Kjuasáya! Ndá ti ihnchi
sít'áya tjan la titoéhya chriin
nkochríxín.

⁴Andá ti veinticuatro ti sin
táda la ko ti noó ti nkexro
tjejóchón^s k'uejóxin toch'in sin
hasta nkéhe ikja sin nonte la
kjuíkosáyehe sin Díos, ti nkexro
tjetjaxín ti trono, la ndáchro sin:

—¡Mé xíkaha tsohen! ¡Kjuasáye
Díos!

⁵*Ndá kuihan íjnko itan kuixín
ti itjen ti trono ndáchro:

Tjikosayehéra ti Díos kuènténi
kaínra ch'ehéra ch'an ixra
la titekákohénra ch'an,
ti chojni nteto la ko chájan.

Ti kia kuènté ti Kolélo

⁶*Kjaxin kuihan éxi itén
nchónhña chojni o éxi ti ndáchro
nchónhña ndarío o éxi ti itsen
tjonta mé ndáchro:

¡Kjuasáya!, kixin Ìnchéni Díos
chóna kaín kjuachaxin mé
t'etoan.

⁷Tsochéheni la tsjikosáyeheni
It'éni Díos,
kixin ó kjuixraká ti ñao
ts'ixin kia kuènté ti Kolélo.

La ti tjan tsotehe ch'an
la ó tsikóyaxíhin tjan,
tjechohen tjan,

⁸kixin jehe tjan mé k'uáyéhe
tjan kjuachaxin ts'ítsa
tjan ti ika lino tjóá najni,
tjákini tsjehe.

Ti ika lino tjóá mé t'axrjéxín ti
nkexro jína k'uejó kuinkáchónki
Díos.

⁹*Andá ti ángel mé ndáchro:

—Ikjian tíhi: “Náxrjón chéhe ti
nkexro chóna kjuachaxin itsji ti
kia kuènté ti Kolélo.”

La ínaá ndáchro:

—Ti itan i mé chaxín itén Díos.

¹⁰Ndá janhan kjuak'éxian
toch'ian toté ti ángel kixin
chrókjuikosáyaha, andá ti ángel
ndáchro:

—Náhí. Tjak'éxinhña tóch'ian
kixin janhan kjaxin t'aha ixra
Díos éxi jaha la ko éxi ti sin
kichua titekaon ti itan jína
chrónka Jesús. Jehó Díos mé
tjikosayéhé.

Ti nkehe k'uéchronka Jesús
kjuakohe kaín chojni mé ti nkehe
chrónka ti sin profeta.

Ti nkexro tjejen ti kokate tjóá

¹¹*Andá k'uíkuān kixin ti nkajní
mé tjebrankehe la ntiha kuixín
ijnko kokate tjóá la ti nkexro
tjejen ti kokate mé it'in Jína la ko
Chaxín, la ndoá nchekitoxén ijé
chojni la ko chaxín jína kjuajonko

^s 19:4 noó ti nkexro tjejóchón los cuatro seres vivientes

19:3: Is. 34:10. 19:5: Sal. 115:13. 19:6 a: Ez. 1:24; b: Sal. 93:1; 97:1; 99:1.

19:9: Mt. 22:2, 3. 19:11 a: Ez. 1:1; b: Sal. 96:13; Is. 11:4.



*Ìnchéni Jesús tjekjen kokate tjóá
(Ap. 19:11)*

ti jínahña. ¹²*Ti ikon ch'an mé tjákini tsjehe éxi xrohi síchr'ákjen, la ti ikja ch'an mé chóna itsjé corona la ntiha tjenixín ihnié ijnko nkexro ninkexró noehña; jehó ch'an mé nohe ch'an nkehe

t'axrjexín tíha. ¹³La tjechr'inkáya ch'an ijnko ika síkjajin ijni la ti ihnié ch'an mé it'in Itén Díos.

¹⁴Andá ti soldado kuénté nkajni la chréhe ti jehé ch'an. Chr'inkáya sin ika lino najni tjóá la tjejókjen sin

kokate tjóá. ¹⁵*Andá ti ir'ua ch'an mé t'axrjexín ijnko espada imá taté kixin tíha sincheníexín ch'an kaín nación la ko ts'etōanxín ch'an ijnko vara tsík'ónaxín chika. Jehe ch'an sinchekitoexín ch'an ijíé sin éxi ti nkexro t'enxín ito uva toté, xíkaha ts'etōan ch'an tsjasóte sin kixin ti kjuanínkaon kuènté Díos, chóna kaín kjuachaxin. ¹⁶Ti iké ch'an la ko chritaón toh'in ch'an mé tjenixín ijnko nkehe ndáchro:

“Rey kuènté kaín ti sin rey la ko Ìnché kaín chojni.”

¹⁷*Andá chr'éxin k'uíquān ijnko ángel tjexín toté chritaón ti ñāo mé itsen ndáche ti iko xritjaká nkosiñe nkajní:

—Xrákira, tónkotséra ntihi kixin Díos tsjajon nkehe sintera. ¹⁸Sintera ti into kuènté sin rey, into kuènté ti sin t'etuehen sin soldado, into kuènté ti chojni jiehe, into kuènté kokate la ko ti sin tjejókjen kokate, ti into kuènté kaín chojni t'etōan, into kuènté chojni ch'exón ixra la ko ti into kuènté chájan la ko chojni nteto.

¹⁹Andá k'uíquān ti iko ijíé la ko ti sin rey t'etōan kuènté chjasintajni la ko ti soldado kuènté, mé tsíkónkotsé sin kixin tsjajonko sin ti nkexro tekjen ti kokate la ko kaín ti sin soldado kuènté nkajní. ²⁰*Andá itsé sin

ti iko ijíé la ko kjaxin ti profeta nduáhya k'uékjako mé k'uékjaxisín kjuaxroan nkayakon ti iko ijíé. Ti chojni nduáhya k'uékjako, mé kjuasin kjuaxroan kjuíh'iyexín ti chojni tsíka ti xroye kuènté ti iko ijíé la ko kjuíkosáyehe ti nkehe tsíkjanōña kuènté. Ndá ti iko ijíé la ko ti nkexro nduáhya chrónkaxín itén Díos mé tjejótsjehí sin ichr'án Díos ti síin xrohi la ko azufre kixin tsoche sin. ²¹Andá ti iso sin la k'uénxin sin ti espada t'axrjexín ir'ua ti nkexro tekjen ti kokate tjóá, la kaín ti iko xritjaká la hasta kjuachahya va kjónie va ti into kuènté ti sin a.

Ti mil nánó

20 ¹Ndá chr'éxin k'uíquān ijnko ángel k'uínkajinxín nkajní tjexraá ti llave kuènté ti tòye nínka la ko ijnko cadena ijíé. ²*Andá ti ángel í, mé itsé ti dragón, ti konche ósé kuék'e mé tíha ti jínahña la ko Satanás, la k'uéchroé mil nánó. ³Andá ti ángel ik'ue ti dragón,^t sákjuí ti tòye nínka^u k'uéchjina la kjuak'e ijnko sello chrítaón ti puerta kixin í xrokjuahya sich'iyeye ti chojni síin kaín nación hasta ts'atsínkajia ti mil nánó, ndá tsoxindankehe, kjánchó séhya ts'etōan.

⁴*Ndá chr'éxin k'uíquān iso trono, la ntiha mé tjejótxajín

^t 20:3 dragón ti konche ósé ikjí mé it'in diablo la ko Satanás ^u 20:3 tòye nínka abismo

19:15 a: Sal. 2:9; b: Is. 63:3; Jl. 3:13; Ap. 14:20. 19:17: Ez. 39:17-20.

19:20: Ap. 13:1-18. 20:2: Gn. 3:1. 20:4: Dn. 7:9, 22.

ti sin tsík'ayéhe kjuachaxin sinchekitoexín ijíé chojni. Kjaxin k'uúkuān asén ti chojni tsíchrfjin ikja kixin chrónka sin ti itan kuèté Díos tsíchronka Jesús. Jehe sin la kuinkáchónkihiya sin ti iko ijíé la ko ti nkehe tsíkjanoña kuèté la ko kuútoehya sin ikuá xroye ti totjín sin o ti itja sin. La k'uúkuān kixin xechón sin ínaá la k'uetoanko sin Cristo mil nánó.

⁵Kjánchó ti íso chojni tsík'en la xechónhña sin hasta ts'atsínkajia ti mil nánó. Mé tíhi ti xránkíxixín tsoxechón chojni. ⁶Náxrjón chéhe ti sin tsíkjinchetjóá Díos kixin jehe sin mé saó sin tsoxechón sin, kixin ti yaáxin chrók'uen chojni la í chóntahya ninkehó kjuachaxin. La jehe sin ts'óna sin nchat'á kuèté Díos la ko kuèté Cristo la ts'etoanko sin ch'an mil nánó.

⁷Andá ti ó tsoxítja ti mil nánó, ndá Satanás tsoxindankeéxin ti kjíchroé, ⁸*la sátsji sich'iyehé ti chojni síin kuénté chjasintajni; sátsji sich'iyehé ti chjasin Gog la ko Magog, la sinchenkotsé ti chjasin la ko ti soldado kuénté kixin tsjasin sin guerra. Ti tsjéxin sin la éxi ti nchesen síin chrínta ndañaó. ⁹Jehe sin mé sátsji sin ti tonxín ti nonte, la tsántatjen sin ti tjejó ti sin tsíkjinchetjóá Díos, ti chjasin ijíé tjehe ch'an. Kjánchó Díos tsochr'án xrohi tsixin nkajní,

la tsochexín kaín ti chojni jínahña la ts'itjáña sin. ¹⁰Landá ti Jínahña kjuíuch'iyehé chojni la kjaxin sátsji ti síin xrohi la ko azufre kixin tsoche, mé ntiha sátsíkji ti iko ijíé la ko ti nkexro nduáhya kjuako itén Díos^v kixin tsoche la tsjasóte sin nkochríxín, nchakotjin la ko tie.

Ti tsitoexín ijíé chojni

¹¹*Andá k'uúkuān ijnko trono ijíé la tjóá la ko ti nkexro tetjaxin ntiha. Ndá ti nonte la ko ti nkajní la k'uitjáñakoa la í kónoxínhña nketí chrók'uejó. ¹²Andá k'uúkuān ti sin tsík'en; chojni tjetoan ko chojni tjetoanhña, mé tjejóxin sin toté sin nkayakon Díos; ndá xitjehe iso libro la ko kjaxin xitjehe íjnko libro, mé tíha ti libro kuénté kjuachón. Andá kuitoexín ijíé ti chojni tsík'en sínixín ti íso libro, éxi ti ixra kjuíuch'e sin. ¹³Ti ndañaó la kjuajon ti sin tsík'exín ntiha, la ti kjuach'én la ko ti sátsji ti sin tsík'en la kjuajon ti sin síin ntiha; la kaín sin kuitoexín ijíé sin, nkojnko sin éxi ti ixra kjuíuch'e sin. ¹⁴Andá chr'éxin la ti kjuach'én^w la ko ti sátsji ti sin tsík'en la sákjuí ti síin xrohi kixin tsoche. Tíhi mé ti yaáxin its'en chojni. ¹⁵Landá ti nkexro sínixínhña ihnjé ti libro kuénté kjuachón la kjaxin sákjuí ntiha.

^v20:10 ti nkexro nduáhya kjuako itén Díos falso profeta ^w20:14 kjuach'én muerte

20:8 a: Ez. 7:2; b: Ez. 38:2, 9, 15. 20:11: Dn. 7:9, 10.

Nkajní nixin la ko nonte nixin

21 ¹*Ndá chr'éxín k'uíkuan ijnko nkajní nixin la ko ijnko nonte nixin, kixin ti nkajní saoxén la ko ti nonte saoxén la k'uitjáña la ti ndaño la í kohya. ²*Janhan, Juan, k'uíkuan ti chjasin ijié tjóá, ti Jerusalén nixin, k'uínkajinxin nkajní kuixin ti itjen Díos, la kuenté tsík'itsá éxi ijnko chojnichjin tsík'itsá kixin tsoṭehe. ³*Ndá kuihan ijnko itan itsen kuixin nkaya nkajní ndáχρο:

—Tihín, ijie la Díos itjen ntiha ti siín chojni, la ts'ejóko sin ti jehe ch'an, la jehe sin ts'óna sin chjasén ch'an, la Díos mé ts'ejóko sin ntiha la ts'óna Díos kuenté sin. ⁴*Díos mé ts'óní kaín ndakon sin la í tsokohya ti



Ìnchéni ts'óní ti ndakoni
(Ap. 21:4)

its'en chojni, la tsokohya nkexro tsotsjánka la ko ts'avá, tsokohya ti tsjasóte chojni kixin kaín ti nkehe kuék'íxin ósé la ó kjuixin k'uatsínka.

⁵Andá ti nkexro tetjāxin ti trono mé ndáχρο:

—Janhan sít'ána nixin kaín nkehe.

La kjaxin ndáχρο:

—Ikjian tíhi, kixin tíhi mé itan chaxín ndoa la ko jína tsitekaon chojni.

⁶*Ndá chrónka ch'an:

—Ó kjuixin kóhen kaín nkehe.

Janhan mé ti xránkíxixín la ko ti tsjixixín, éxi ti letra A hasta Z. Ti nkexro ik'uén intā la janhan tsojtahá ti intā tjajon kjuachón la ninkehó ts'ixinkíehya sin. ⁷*Ti nkexro tsjacha tsítoehya ti janhan la ts'áyéhe sin kaín tíhi. La janhan ts'óna Díos kuenté sin, la jehe sin ts'óna sin xjana. ⁸Kjánchó ti nkexro chrakon, ti nkexro titekakhonña, ti nkexro chjinoxíhin, ti nkexro t'óná kícho, ti nkexro tjasiko ijié ókjé chojnichjin, ti nkexro nchexroan, ti nkexro tinkáchónki nkehe tsíkjanóna la ko kaín ti nkexro xrich'ia, mé sátsji ti siín xrohi la ko azufre kixin tsoche mé tíhi ti yaáxin its'en chojni.

Ti Jerusalén nixin

⁹Ndá kóchjina ijnko ti yatoxin ángel chóna ti yatoxin copa

21:1: Is. 65:17; 66:22; 2Pe. 3:13. 21:2 a: Is. 52:1; b: Ap. 3:12; c: Is. 61:10.

21:3: Ez. 37:27; Lv. 26:11, 12. 21:4 a: Is. 25:8; b: Is. 35:10; 65:19. 21:6: Is. 55:1.

21:7: 2Sam. 7:14; Sal. 89:26, 27.

síkaón ti yatoxin ichin tsjixixín tsjasótexín chojni. Mé ndáchro:

—Xrákia ntihi ndá tsjákohá ti tjachjin tsotehe ti Kolélo.

¹⁰*Ndá ti ángel sákjuúko ti janhan ijnko ijna ijié la ko noi, ndá kjuako ti chjasin ijié, mé ti chjasin Jerusalén tjet'inkajixín nkaya nkajni ti itjen Díos.

¹¹Ti chjasin a mé tjákinixin ti kjuachaxin kuénté Díos. Andá ti tjákinini mé éxi ijnko ixro imá náxrjón o éxi ti ixro jaspe tjákinini éxi xrosenta tsjehe.

¹²*Ndá nkondatjen^x ti chjasin mé chóna ijnko tjat'o noi la chóna teyó puerta, la tjejónta nkojnko ángel nkojnko ti puerta, la ko tjejónixín ihnié ti teyó ti sin tsík'axrjenixin Israel nkojnko ti puerta. ¹³Tjejó iní puerta ti tjitoxin ñao, la iní nó norte, la iní ti tjiatóxin ñao, la iní puerta nó sur. ¹⁴Ti tjat'o tsíkantatjen ti chjasin a mé chóna teyó ixro sójixín ti tjat'o la sínixin ihnié ti teyó sin k'uájiko ti Kolélo.

¹⁵*Ti ángel níxjana mé tjexraá ijnko inta vara tsík'ónaxín oro kixin tsoxrachoxín ti chjasin, ti puerta kuénté ti chjasin la ko ti tjat'o tsíkantatjen. ¹⁶Ti chjasin mé cuadrado; la ti kjjinxín mé nkokón éxi ti tonxín. Andá ti ángel la kjuachoa ti chjasin, la ti chjasin mé chóna yaá mil la ko yaá ciento kilómetro ti

kjjinxín, andá ti ntetoxín la ko ti tonxín la nkokón. ¹⁷Ndá chr'éxin mé kjuachoa ti ángel ti tjat'o tsíkantatjen ti chjasin la chóna sesenta y cinco metro kixin ti ángel la kjuachoa éxi tjachoa chojni chjasintajni.

¹⁸*Ti tjat'o tsíkantatjen mé tsík'ónaxín ixro jaspe, andá ti chjasin la tsík'ónaxín jehó oro, éxi xrosenta tjóá tsjehe. ¹⁹Ti ixro tsík'ónaxín ti cimientoeé ti tjat'o la tsík'ónaxín itsjé ti ixro najni náxrjón tsjehe. Ti ixro xránkíxixín la jaspe, ti ixro yaáxin la zafiro, ti ixro níxin la ágata, ti noóxin la esmeralda.

²⁰Ti n'óxin la ixro mármol, ti injonxin la cornalina, ti yatoxin la crisólito, ti jnixin la berilo, ti naxin la topacio, la ti texin la crisoprasa. Ti tejnkoxin la jacinto, landá ti teyóxin la ixro amatista. ²¹Andá ti teyó puerta, mé teyó perla; la nkojnko ti puerta mé tsík'ónaxín nkojnko perla. Andá ti ntia ijié kuénté ti chjasin la tsík'ónaxín jehó oro éxi xrosenta tsjehe.

²²Ntiha la k'uíkonhña ninkehó njnko, kixin Ínchéni Díos chóna kaín kjuachaxin mé ti njnko la ko ti Kolélo. ²³*Ti chjasin a mé ticháxinhña kixin ti ñao o ti nitjó ts'inkaséñaxín, kixin ti kjuachaxin ijié kuénté Díos la ko ti Kolélo mé ti xrohi t'inkaséñaxín

*21:12 nkondatjen alrededor

21:10: Ez. 40:2. 21:12: Ez. 48:30-35. 21:15: Ez. 40:3. 21:18: Is. 54:11, 12. 21:23: Is. 60:19, 20.

ntiha. ²⁴*La ti chojni kaín nación tsíkaá la tsjixín sin ti xrohi kuènté ti chjasin a, la ko ti sin rey kuènté chjasintajni la tsjikao sin ti nkehe k'uéchonta sin.

²⁵*Ti puerta kuènté ti chjasin la ts'ikjèhya ti nchakotjin la ntiha mé tsokohya sítie. ²⁶Ntiha tsjjjiko sin kaín ti kjuasàya la ko ti nkehe tjete k'uéchonta sin chjasintajni.

²⁷*Ntiha la ts'ixenhña ninkehó nkehe kjita, ninkehó chojni chjinoxíhin o chojni ch'ia. Jehó ts'ixehen ntiha ti nkexro sínixín ihnié ti libro kuènté ti kjuachón chóna ti Kolélo.

22 ¹*Andá ti ángel mé kjuako ijnko ndarío tjóá, ti intá tjajon kjuachón mé tjákiní éxi xrosentá tsjehe, la tíha sít'axrxjén ti trono kuènté Díos la ko ti Kolélo. ²*Andá nkosiñe ti ntia tjetoan kuènté ti chjasin, la ko nkojnko nánko ti ndarío mé ntiha itjen ti inta tjajon kjuachón, mé t'óna ito teyó vece nkojnko nánó, la t'óna ti ito nkojnko nitjó la ti ika kuènté ti inta la xroan tsitoxén jina kaín ti nación.

³*La ntiha í tsokohya ninkehó nkehe kjita kóninkakohen Díos kixin ti trono kuènté Díos la ko ti Kolélo mé tsjak'e ti chjasin. La kaín ti sin kuènté ch'an la tsjikosáyehe sin ti jehe ch'an. ⁴La ikon sin ts'ikonxín sin Díos la ko tsochóna sin ti ihnié ch'an ti

totjín sin. ⁵*Ntiha la í tsokohya sítie, la ti sin ts'ejó ntiha la í tsichánxienhña sin ti xrohi kuènté lámpara, la ko ti xrohi kuènté ñao kixin Ìnchéni Díos mé ts'inkaséñaxín ntiha la ko jehe sin ts'etoan sin nkochrín.

Ti ñao itsi Jesucristo la í séhya

⁶Andá chr'éxin ndáchro ti ángel:

—Ti itan í mé chaxín ndoa, la ko jina tsitekaon chojni. La Ìnchéni Díos, ti nkexro nchexraxinkaon ti sin nixja itén ch'an, mé ichr'an ch'an ti ángel kuènté ch'an kixin tsjakohe ti sin ch'ehe ixra ti jehe ch'an, ti nkehe í kanhño isé tsohen.

⁷—¡Tsjehéra, í séhya ndá ts'inka janhan!

Díos sincheñao ti nkexro titekaon ti itan kuènté Díos, nixja ti xroon i.

⁸Janhan, Juan, kuihan la ko k'uíkuan tíhi. Andá ti ó kjuixin kuihan la ko k'uíkuan la kjuak'éxian toch'ian ti itjen toté ti ángel kjuako tíha kixin chrókjuikosáyaha. ⁹Kjánchó ti ángel ndáchro:

—Xikahya ich'e, kixin janhan la kjaxin t'aha ixra Díos éxi jaha la o éxi ti sin kichua nixja itén Díos, la ko kaín ti nkexro titekaon ti nkehe sínixín ti xroon i. Jehó Díos tjikosayéhé.

21:24: Is. 60:3. 21:25: Is. 60:11. 21:27: Is. 52:1; Ez. 44:9.

22:1: Ez. 47:1; Zac. 14:8. 22:2: Gn. 2:9. 22:3: Zac. 14:11; Gn. 3:17.

22:5 a: Is. 60:19; b: Dn. 7:18.

¹⁰ Kjaxin ndáchro:

—Tjak'échjnahña ómó ti nkehe kuihín kuènté Díos sínixín ti xroon i, kixin ó tinkákichjina ti ñao tsoxiteyá. ¹¹ *Méxra ti sin ich'e nkehe jínahña la á nohe sin ñaxa sich'e sin ti nkehe jínahña, la ko ti nkexro ich'e nkehe tjuáhya la á nohe sin sich'e ti nkehe tjuáhya. Andá ti nkexro nchexiteyá éxi tóxríhín Díos la ñaxa chrókjuinchexiteyá sin xíkaha la ko ti nkexro tsíkjinchetjóá Díos la ñaxa tjóá chrók'uejó sin.

¹² *—Chaxín, ó ts'inka janhan; la ts'inkakian ti nkehe tsotjahá nkojnko nkexro éxi ti ixra kjuich'e sin. ¹³ *Janhan ti saoxín la ko ti tsjejexin éxi ti letra A la ko hasta Z^y la ko janhan ti xránkíxixín la ko ti tsjixixín.

¹⁴ *Díos sincheñaó ti nkexro itjen iké, kixin tsochóna kjuachaxin tsochjinehe ti inta tjajon kjuachón, ndá jína ts'ixexín ti puerta kuènté ti chjasin. ¹⁵ Kjánchó ndója ó tsítóhe ti nkexro ich'e nkehe jínahña, ti nkexro nchexroan, ti nkexro chóna nchónhña chojnichjin, ti nkexro t'óná chojni, ti nkexro tinkáchónki nkehe tsíkjanona la ko ti chojni imá tóxríhín xrich'éna kjuach'ia.

¹⁶ *—Janhan, Jesús, mé ichr'án ti ángel kuéntana kixin

tsochenka kaín nínko tíhi.

Janhan k'uaxrjeníxian ti rey David la ko janhan ti konotsé kuènté nchítjen.

¹⁷ *Ti Nchakuén Díos la ko ti sin tinkáchónki ti Kolélo mé ndáchro:

—Xrákia.

La ti nkexro tihin la tsondáchro:

—Xrákia.

Andá ti nkexro t'enxín ìnta la chrókui chrók'ui ti ìnta tjajon kjuachón la ninkehó ts'ixinkíehya sin.

¹⁸ *Kaín ti nkexro tihin ti itén Díos tjenixín ti xroon i, la janhan tsotjanka sin tíhi: Ti nkojín nkexro tsochr'ákjehen íso nkehe ti nkehe tjenixín ti xroon i, la Díos mé sinchekjasótexín ch'an ti jehe sin ti ichin sínixín ti xroon i. ¹⁹ Andá ti nkojín nkexro tsakitsjendehe nkojín ti nkehe tjenixín ti xroon i, la Díos tsakjìn ti nkehe chrók'uáyéhe sin chóna ti libro kuènté kjuachón la ko xrokjuahya ts'ixehen sin ti chjasin tjóá, éxi nixja ti xroon i.

²⁰ Andá ti nkexro chronka tíhi mé ndáchro:

—Chaxín, tjoka ts'inka janhan.

Mé xíkaha tsohen. ¡Xrákia, Ìnchéni Jesús!

²¹ Ìnchéni Jesucristo mé sincheñaora kaínra. Mé xíkaha tsohen.

^y 22:13 A la ko hasta Z el Alfa y la Omega

22:11: Dn. 12:10. 22:12 a: Is. 40:10; 62:11; b: Sal. 28:4; Is. 40:10; Jer. 17:10.

22:13 a: Ap. 1:8; b: Is. 44:6; 48:12; Ap. 1:17; 2:8. 22:14: Gn. 2:9; 3:22.

22:16: Is. 11:1, 10. 22:17: Is. 55:1. 22:18: Dt. 4:2; 12:32.